SVERIGES RIKSDAG

Näringsutskottets betänkande 2025/26:NU10

Regelverket för framtidens el- och gasnät

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i fyra olika lagar, däribland ellagen och naturgaslagen, dock med en mindre lagteknisk anpassning av regeringens förslag. Lagändringarna syftar främst till att säkerställa att de EU-rättsliga kraven ska vara uppfyllda när det gäller den nationella energitillsynsmyndighetens exklusiva befogenheter.

Lagändringarna träder i kraft dels den 1 januari 2026, dels den 1 januari 2027.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns tre reservationer (S, V, C, MP) och ett särskilt yttrande (MP).

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:26 Regelverket för framtidens el- och gasnät.

Sju yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut 3
Redogörelse för ärendet 4
Utskottets överväganden 5
Regelverket för framtidens el- och gasnät 5
Utskottets ställningstagande 11
Reservationer 14
1. Överföring av underskott, punkt 2 (V, C, MP) 14
2. Övriga förslag om elmarknaden, punkt 3 (S) 15
3. Övriga förslag om elmarknaden, punkt 3 (V, C, MP) 16
Särskilt yttrande 18
Överföring av underskott, punkt 2 (MP) 18
Bilaga 1
Förteckning över behandlade förslag 19
Propositionen 19
Följdmotionerna 19
Bilaga 2
Regeringens lagförslag 21
Bilaga 3
Utskottets lagförslag 60

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i ellagen (1997:857) med den ändringen att 1 kap. 4 § ska ha den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3,
2. lag om ändring i naturgaslagen (2005:403),
3. lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
4. lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
5. lag om ändring i lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:26 punkterna 1–5.

2. Överföring av underskott

Riksdagen avslår motion
2025/26:3823 av Rickard Nordin (C) yrkandena 1 och 6.

Reservation 1 (V, C, MP)

3. Övriga förslag om elmarknaden

Riksdagen avslår motionerna
2025/26:3816 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) och
2025/26:3823 av Rickard Nordin (C) yrkandena 2–5.

Reservation 2 (S)
Reservation 3 (V, C, MP)

Stockholm den 20 november 2025

På näringsutskottets vägnar

Tobias Andersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Fredrik Olovsson (S), Jesper Skalberg Karlsson (M), Mattias Jonsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Marianne Fundahn (S), Eric Palmqvist (SD), Isak From (S), Kjell Jansson (M), Birger Lahti (V), Johnny Svedin (SD), Katarina Luhr (MP), Louise Eklund (L), Aida Birinxhiku (S), Lili André (KD), Rickard Nordin (C) och Anette Rangdag (SD).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2025/26:26 Regelverket för framtiden el- och gasnät. Det har väckts två motioner med anledning av propositionen. En förteckning över de behandlade förslagen återfinns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

I propositionen föreslås en ändring i 1 kap. 4 § ellagen (1997:857). Ett förslag till ändring i denna bestämmelse finns även i proposition 2025/26:16 som riksdagen behandlar i betänkande 2025/26:NU8. Den sistnämnda ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Eftersom förslagen i de båda propositionerna inte är helt igenom samordnade har utskottet utformat ett eget förslag till den nyssnämnda bestämmelsen som säkerställer att alla delar av den aktuella paragrafen finns på plats när bestämmelsen träder i kraft den 1 januari 2027. Utskottets förslag finns i bilaga 3.

Utskottets överväganden

Regelverket för framtidens el- och gasnät

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i fyra olika lagar, däribland ellagen och naturgaslagen, dock med en mindre lagteknisk anpassning av regeringens förslag till ändring i 1 kap. 4 § ellagen. Lagändringarna syftar främst till att säkerställa att de EU-rättsliga kraven ska vara uppfyllda när det gäller den nationella energitillsynsmyndighetens exklusiva befogenheter.

Riksdagen avslår ett antal förslag i motioner med hänvisning bl.a. till pågående arbete med att utveckla elmarknaden.

Jämför reservation 1 (V, C, MP), 2 (S) och 3 (V, C, MP) samt det särskilda yttrandet (MP).

Propositionen

Regeringens lagförslag

I propositionen föreslår regeringen ändringar i ellagen (1997:857) och naturgaslagen (2005:403). Ändringarna syftar främst till att säkerställa att kraven i EU:s elmarknadsdirektiv[1] respektive gasmarknadsdirektiv[2] ska vara uppfyllda när det gäller den nationella energitillsynsmyndighetens exklusiva befogenheter. I Sverige är Energimarknadsinspektionen tillsynsmyndighet i båda fallen. Ändringsförslagen innebär att vissa bestämmelser i de två ovannämnda lagarna stryks samtidigt som regeringens möjlighet att låta tillsynsmyndigheten meddela föreskrifter på området utökas. Regeringen föreslår också att sammansättningen i förvaltningsrätten och kammarrätten vid överprövningar av tillsynsmyndighetens beslut om nätföretags intäktsramar ska inkludera ekonomiska experter.

Lagändringarna som hör till naturgasområdet föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Övriga lagändringar som rör elområdet föreslås träda i kraft den 1 januari 2027. Ändringarna som gäller sammansättningen i förvaltningsrätten och kammarrätten föreslås träda i kraft dels den 1 januari 2026, dels den 1 januari 2027.

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1711.

[2] Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1788 av den 13 juni 2024 om gemensamma regler för de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av direktiv (EU) 2023/1791 och om upphävande av direktiv 2009/73/EG.

Lagen om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet

I propositionen redogör regeringen även för sin uppfattning när det gäller lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet. Denna lag möjliggör för ett nätföretag att använda ett outnyttjat underskott, jämfört med en intäktsram för tillsynsperioden 2012–2015, för vissa investeringar under tillsynsperioderna 2020–2023 och 2024–2027. Syftet med regleringen är att ge de berörda nätföretagen särskilda drivkrafter att förstärka och utveckla sina nät, genom att underlätta finansieringen av investeringarna och att de dessutom måste göras under en begränsad tid.

I propositionen (avsnitt 6.4) redovisar regeringen att den inte anser att den nyssnämnda lagen bör upphävas. Till skillnad från bl.a. Energimarknadsinspektionen anser regeringen att den aktuella lagen är förenlig med EU-rätten på området och att den inte inskränker Energimarknadsinspektionens exklusiva befogenhet att besluta om nätavgifter eller deras beräkningsmetoder.

Vidare påpekar regeringen att en av utgångspunkterna i elmarknadsdirektivet är att nödvändiga investeringar i näten ska kunna göras för att upprätthålla deras funktion och att den aktuella lagen möjliggör för Energimarknadsinspektionen att besluta om just detta. Regeringen konstaterar dessutom att det rör sig om en tillfällig reglering vars övergripande syfte är att ge särskilda incitament för investeringar – inklusive proaktiva sådana – i elnäten.

Utöver detta anför regeringen att elmarknadsdirektivet inte fråntar medlemsstaterna möjligheten att fastställa en egen nationell energipolitik, vilket kan innefatta att bestämma den politiska ram inom vilken tillsynsmyndigheterna ska verka. Här hänvisar regeringen till att enligt den svenska energipolitikens långsiktiga inriktning är en fortsatt utbyggnad av elnäten nödvändig för att säkerställa en trygg energiförsörjning när större delar av samhället elektrifieras. Enligt regeringen förutsätter detta en hög takt i investeringarna i de svenska elnäten, vilket den aktuella lagen syftar till att möjliggöra.

Möjligheter att överföra underskott mellan tillsynsperioder finns också i 5 kap. 29 § ellagen där det anges att ett underskott får rullas över till den närmast följande tillsynsperioden. Lagen om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet kompletterar denna möjlighet genom att ett underskott från en tillsynsperiod som inte är den närmast föregående under vissa förutsättningar kan ge ett nätföretag rätt att ta ut ökade intäkter i en nätverksamhet.

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3816 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) pekar motionärerna på vikten av att staten möjliggör omfattande investeringar i fossilfria kraftslag och i elnätet. När Energimarknadsinspektionen genom de föreslagna lagändringarna får en mer självständig roll när det bl.a. gäller att fastställa elnätsföretagens intäktsramar samt att godkänna överförings- och anslutningstariffer finns det enligt motionärerna skäl att överväga en ny modell som sänker avkastningen för elnätsbolagen men som också ger betalt för insatser som effektiviserar användningen och premierar innovationer. Bland frågor som bör

belysas i det sammanhanget är principerna för värdering av elnätens kapitalstruktur. Ett tillkännagivande med den inriktningen efterfrågas i motionen.

Rickard Nordin (C) konstaterar i kommittémotion 2025/26:3823 att förslagen i propositionen i huvudsak utgör nödvändiga tekniska anpassningar till EU-rätten. Samtidigt anser motionären att regeringen borde ha tagit tillfället i akt att föreslå åtgärder som moderniserar Sveriges elsystem och som därmed gör att det kan klara klimatomställningen, säkra industrins konkurrenskraft och ge hushållen trygga och låga elpriser. I linje med detta föreslår motionären i yrkande 1 ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med ett förslag om att upphäva lagen om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet. Motionären menar att den lagen ensidigt gynnar nätägarna på konsumenternas bekostnad. I yrkande 2 föreslår motionären ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör återkomma med ett bredare förslag som moderniserar relevanta regelverk, inklusive ellagen, för att främja flexibilitet, decentralisering och en snabbare utbyggnad av elnätet. Motionären anser också att intäktsregleringen för elnätsföretagen måste reformeras i grunden så att det blir mer lönsamt att investera i sådant som ökar kapaciteten i de befintliga näten. Det handlar t.ex. om flexibilitetstjänster, smarta elnät, digitalisering och energilagring. Ett tillkännagivande med denna innebörd efterfrågas i yrkande 3. I yrkande 4 begär motionären ett tillkännagivande om stärkt konsumentskydd på elmarknaden för att säkerställa rimliga nätavgifter och ökad transparens från de företag som verkar under naturliga monopol. Motionären menar att eftersom Energimarknadsinspektionen genom förslagen i propositionen får större frihet att utforma regler är det avgörande att konsumentskyddet stärks parallellt. Vidare pekar motionären på vikten av att elnäten byggs ut effektivt och på ett samhällsekonomiskt klokt sätt. För att detta ska bli möjligt begär motionären i yrkande 5 ett tillkännagivande till regeringen om att ge Energimarknadsinspektionen i uppdrag att utfärda riktlinjer för obligatoriska samhällsekonomiska analyser inför byggandet av nya transmissionsledningar. Avslutningsvis efterfrågar motionären i yrkande 6 ett tillkännagivande om att den s.k. överrullningen av elnätsavgifterna bör slopas. Motionären anser att denna möjlighet leder till en oförsvarlig höjning av elnätsfakturorna och menar därtill att en stor del av de medel som har tagits ut på detta sätt inte har gått till investeringar utan till vinster i verksamheten.

Bakgrund och pågående arbete

Utvecklingen av elmarknaden

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 21 Energi) anger regeringen att dess energipolitik har en tydlig långsiktig inriktning: att steg för steg bygga ett robust, kostnadseffektivt och fossilfritt energisystem som möjliggör klimatomställningen, stärker konkurrenskraften och möter framtidens behov – i vardag, i kris och ytterst i krig. Vidare anger regeringen att utbyggnaden av elsystemet och utvecklingen av elmarknaden behöver ta sin utgångspunkt i ett systemperspektiv och ske på ett sammanhållet och teknikneutralt

sätt för att uppnå en samhällsekonomiskt effektiv och trygg elförsörjning som säkrar elsystemets leveranssäkerhet.

Enligt regeringen behöver elmarknaden utvecklas för att stärka incitamenten för aktörerna att leverera de nyttor som krävs för ett leveranssäkert och effektivt elsystem. Här nämner regeringen bl.a. att den har gett i uppdrag åt Svenska kraftnät, Energimarknadsinspektionen och Energimyndigheten att uppdatera regelverk och metoder för utformning och integrering av intermittent elproduktion – t.ex. sol- och vindkraft – i elsystemet samt att ta fram incitament för bättre effektbidrag från sådan kraftproduktion.

Regeringen hänvisar vidare till pågående beredning av Elmarknadsutredningens betänkande Spänning i tillvaron – hur säkrar vi vår framtida elförsörjning? (SOU 2025:47).

Elmarknadsutredningen

I januari 2024 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå hur den svenska elmarknaden kan utvecklas och regleras i syfte att tydliggöra systemansvaret, öka leveranssäkerheten och robustheten, skapa långsiktiga planeringsförutsättningar och ge fossila kraftslag och flexibla resurser marknadsmässig ersättning för de nyttor som de bidrar med (dir. 2024:12). Till särskild utredare förordnades civilekonomen Bo Diczfalusy.

Utredaren fick bl.a. i uppdrag att föreslå

- på vilket sätt den finansiella elmarknaden, långsiktiga energiköpsavtal, kapacitetsmekanismer och stödtjänstmarknader kan utvecklas
- hur termerna systemansvarig för överföringssystem och systemansvarig för distributionssystem kan införas och tydliggöras
- hur marknadsaktören leverantör av balanstjänst kan regleras.

Uppdraget slutredovisades i april 2025 i betänkandet Spänning i tillvaron – hur säkrar vi vår framtida elförsörjning? (SOU 2025:47). I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 21 Energi) anger regeringen att utredningens förslag bereds i Regeringskansliet inom ramen för regeringens pågående arbete med att skapa förutsättningar för en välfungerande elmarknad som bidrar till ett starkt och leveranssäkert elsystem.

Förbättrad utformning av EU:s elmarknad

I september 2025 överlämnade regeringen propositionen Förbättrad utformning av EU:s elmarknad till riksdagen (prop. 2025/26:16). I likhet med den proposition som utskottet behandlar i det här betänkandet innehåller den propositionen förslag om ändringar i ellagen som syftar till att genomföra delar av EU:s elmarknadsdirektiv. Förslagen gäller främst relationerna mellan elleverantörer och elanvändare, men vissa av förslagen berör även nätföretag. Det gäller t.ex. att skyldigheten för distributionsnätsföretag att lämna information för att underlätta anslutningar utökas och att det införs krav på att nätföretag ska tillgängliggöra information om den el som levereras. Propositionen bereds

parallellt med detta ärende och lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Utskottets förslag till beslut återfinns i betänkande 2025/26:NU8.

Det fortsatta genomförandet av EU:s elmarknadsdesign

Sedan 2024 års reformer av EU:s elmarknadsregelverk pågår uppföljning inom bl.a. kommissionen, byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) och det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el (Entso-E) för att konkretisera och genomföra de nya rättsakterna. Arbetet bedrivs i huvudsak genom s.k. delegerade akter och genomförandeakter (bemyndiganden enligt fördragen) samt genom nya och reviderade nätkoder och riktlinjer.

Den reform av EU:s elmarknadsdesign som genomförs via elmarknadsdirektivet och elmarknadsförordningen[3] förutsätter inte bara anpassningar av medlemsstaternas lagstiftning utan även preciseringar av flera tekniska och administrativa bestämmelser genom EU:s s.k. sekundärrätt. Kommissionen har därför aviserat att genomförandeakter ska antas senast den 31 december 2025 för att specificera krav på interoperabilitet och datadelning enligt artikel 16.5 i elmarknadsförordningen.

För att underlätta det nationella genomförandet offentliggjorde kommissionen i juli 2025 tre vägledande rekommendationer till medlemsstaterna om tillämpningen av elmarknadsreformen, särskilt om långsiktiga kontrakt, konsumentskydd och flexibilitet. En av dessa rekommendationer (C(2025) 4024 final) behandlar bl.a. hur medlemsstaterna kan stärka reglerna för nätavgifter, konsumentskydd och förutsättningar för en kostnadseffektiv övergång till en mer förnybar och digitaliserad elmarknad. I rekommendationen framhålls bl.a. att kostnadseffektivitet och skydd för konsumenter kan uppnås genom rättvis och transparent utformning av nätavgifter och tariffer. Nationella tillsynsmyndigheter uppmanas att införa incitamentsbaserade regler för nätoperatörer, liksom att använda tidstariffer som bättre speglar nätets faktiska belastning.

För hushålls- och industrikunder framhålls att förändringar i tariffstrukturen bör genomföras gradvis och i nära dialog med konsumentorganisationer för att undvika kortsiktiga negativa effekter för särskilt sårbara kundgrupper (punkterna 33–38 i rekommendationen).

Energimarknadsinspektionen om den framtida el- och gasnätsregleringen

I slutet av maj 2025 publicerade Energimarknadsinspektionen en ny inriktning för reglering av elnätsföretagens intäktsramar och en preliminär metod för reglering av gasnätsföretagens intäktsramar. Målet är att kunderna ska betala rimliga nätavgifter och att nätföretagen ges goda förutsättningar att driva och

[3] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el.

utveckla sina nät på ett kostnadseffektivt sätt. Under arbetet har Energimarknadsinspektionen identifierat följande fyra områden där myndigheten ser behov av att göra förändringar:

– värdering av nätföretagens kapitalbas
– kalkylräntan
– hantering av anslutningsavgifter
– incitament för kostnadseffektivitet.

Myndigheten konstaterar att det krävs ändringar i ellagen och naturgaslagen samt i tillhörande förordningar för att den tilltänkta inriktningen och den preliminära metoden ska kunna genomföras. De nödvändiga lagändringar som efterfrågas återfinns enligt uppgift från Energimarknadsinspektionen i detta lagstiftningsärende.

Under perioden fram till mitten av september 2025 fanns det möjlighet för olika intressenter att framföra synpunkter på den tilltänkta inriktningen och preliminära metoden. Enligt myndighetens webbplats gällde många av synpunkterna värderingen av nätföretagens anläggningar, beräkningen av den reglerade avkastningen samt anslutningsavgifterna.

I mitten av oktober 2025 presenterade Energimarknadsinspektionen ytterligare underlag om de parametrar som ingår i den prelimära metoden för beräkningen av nätföretagens avkastning. Myndigheten öppnade också på nytt upp för berörda aktörer att lämna synpunkter på det kompletterade underlaget.

I och med detta har Energimarknadsinspektionen presenterat en fullständig beräkningsmetod för den tillåtna avkastningen. Myndighetens avsikt är att presentera en preliminär metod för beräkningen av gasnätsföretagens intäktsramar i februari 2026.

Överrullning enligt ellagen

Om de samlade intäkterna från nätverksamheten under en tillsynsperiod har varit mindre än intäktsramen, ska nätmyndigheten besluta att nätkoncessionshavaren under den närmast följande tillsynsperioden får uppbära ett belopp från nätverksamheten som motsvarar underskottet (5 kap. 29 § ellagen). Det belopp som nätmyndigheten beslutar ska inte anses vara intäkter från nätverksamheten vid avstämning mot intäktsramen för den närmast följande tillsynsperioden. Detta gäller dock endast i den utsträckning som intäkterna från nätverksamheten annars skulle överstiga intäktsramen.

I regeringens förslag till den ursprungliga regleringen angavs att det finns fördelar med en modell som tillåter att nätkoncessionshavarens intäkter avviker från intäktsramen (prop. 2008/09:141). Regeringen konstaterade att de omfattande prognoser som ligger till grund för intäktsramen kan vara bristfälliga exempelvis på grund av nya och oförutsedda omständigheter. Ett förbud mot avvikelser skulle enligt regeringen därför bli mycket svårt att upprätthålla i praktiken och sannolikt kräva mycket omfattande resurser i form av kontroller och uppföljningar för både nätföretagen och nätmyndigheten utan att detta är

ekonomiskt motiverat. Mot den bakgrunden ansåg regeringen att vissa avvikelser från intäktsramen bör accepteras. Avvikelser av detta slag hanteras genom den ovan nämnda bestämmelsen i 5 kap. 29 § ellagen.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet redovisar sitt ställningstagande under följande rubriker:

– Regeringens lagförslag
– Överföring av underskott
– Övriga förslag om elmarknaden.

Regeringens lagförslag

Utskottet har inga invändningar mot regeringens bedömning att det är nödvändigt att anpassa det svenska regelverket när det gäller regleringen av tillsynsmyndighetens oberoende vid utövandet av dess uppgifter enligt ellagen (1997:857) och naturgaslagen (2005:403) så att det uppfyller EU-rättens krav. Utskottet anser därför att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag, dock med det ändringsförslag som beskrivs i det följande.

Utskottet finner det nödvändigt att föreslå en mindre lagteknisk anpassning av regeringens förslag med anledning av att det i propositionen föreslås en ändring i 1 kap. 4 § ellagen. Förslag till ändring i denna bestämmelse finns nämligen även i proposition 2025/26:16, som riksdagen behandlar i betänkande 2025/26:NU8. Den ändring som föreslås i den sistnämnda propositionen föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Eftersom förslagen i de båda propositionerna dock inte är helt igenom samordnade har utskottet utformat ett eget förslag till den nyssnämnda bestämmelsen som säkerställer att alla delar av den aktuella paragrafen finns på plats när förslaget i den nu behandlade propositionen träder i kraft den 1 januari 2027.

Med det ändringsförslag som finns i bilaga 3 tillstyrker utskottet regeringens lagförslag.

Överföring av underskott

I propositionen redovisar regeringen uppfattningen att lagen om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet inte bör avskaffas. Utskottet har inget att invända mot den utförliga argumentation som finns i propositionen till grund för regeringens ställningstagande och delar mot den bakgrunden regeringens bedömning att den aktuella lagen bör behållas.

Utskottet är heller inte berett att förorda några begränsningar av de möjligheter till överrullning av underskott mellan tillsynsperioder som regleras i den nyssnämnda lagen. Överrullningsmöjligheterna i lagen om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet syftar till att ge de berörda nätföretagen

särskilda drivkrafter att förstärka och utveckla sina nät, genom att underlätta finansieringen av investeringarna. Utskottet anser att det är viktigt att behålla sådana drivkrafter i en situation när behovet av investeringar i elnätet är stort. Därför avstyrker utskottet förslaget i motion 2025/26:3823 (C) yrkande 1 om ett tillkännagivande till regeringen om att den ska återkomma till riksdagen med ett förslag om att lagen upphävs.

I samma motion finns även ett mer allmänt hållet yrkande 6 om att regeringen ska återkomma med ett förslag som innebär att överrullningen av elnätsavgifter slopas. Av samma skäl som ovan anser utskottet inte att den s.k. överrullningsmöjlighet som regleras i lagen om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet bör avskaffas. Om förslaget – vilket inte med absolut säkerhet går att utläsa ur motiveringen – även gäller den överrullningsmöjlighet som regleras i 5 kap. 29 § ellagen vill utskottet påpeka att denna överrullningsmöjlighet till den närmast efterföljande tillsynsperioden inte har som syfte att främja investeringar utan är ett sätt att möta de osäkerheter som är förknippade med dels de omfattande prognoser som ligger till grund för beräkningen, dels det faktum att nya och oförutsedda omständigheter kan uppstå som gör att det uppkommer avvikelser i förhållande till intäktsramen. I likhet med vad regeringen anförde när bestämmelsen infördes anser utskottet att vissa avvikelser från intäktsramen därför bör accepteras och att dessa avvikelser hanteras på ett godtagbart sätt genom den ovan nämnda regleringen i 5 kap. 29 § ellagen. Inte heller detta förslag bör således leda till någon åtgärd från riksdagen. Därmed avstyrks även det sistnämnda motionsyrkandet.

Övriga förslag om elmarknaden

Utskottet kan inledningsvis konstatera att det pågår flera processer på EU-nivå och i Sverige som på olika sätt syftar till att möta de utmaningar som finns på den gemensamma europeiska elmarknaden och som i Sverige delvis är en följd av det svenska kraftsystemets produktionsförutsättningar, konsumtionsmönster och överföringsmöjligheter.

När det gäller anpassningarna till EU-rätten vill utskottet påminna om att det efter att förslagen i denna proposition har trätt i kraft kommer att vara Energimarknadsinspektionen som – inom ramen för den exklusiva befogenhet myndigheten åtnjuter i enlighet med det EU-rättsliga regelverket – kommer att utforma regleringen av elnätsföretagens intäktsramar. Målet för det arbetet är att kunderna ska betala rimliga nätavgifter och att nätföretagen ges goda förutsättningar att driva och utveckla sina nät på ett kostnadseffektivt sätt. Som ett led i det arbetet kommer myndigheten bl.a. att titta närmare på frågor om värderingen av nätföretagens kapitalbas. Utskottet anser att detta pågående arbete bör kunna anses tillgodose önskemålet i motion 2025/26:3816 (S) om ett tillkännagivande med en snarlik inriktning.

Utöver ett intensivt arbete med att anpassa det svenska regelverket till EU-rättens krav pågår det för närvarande beredning av förslag från den omfattande elmarknadsutredning som presenterade sitt slutbetänkande så sent som i april

2025. Utredningen har haft i uppgift att föreslå hur den svenska elmarknaden kan utvecklas och regleras i syfte att tydliggöra systemansvaret, öka leverans-säkerheten och robustheten, skapa långsiktiga planeringsförutsättningar och ge fossila kraftslag och flexibla resurser marknadsmässig ersättning för de nyttor som de bidrar med. Utredningens betänkande har varit ute på remiss och bereds nu vidare inom Regeringskansliet.

Enligt utskottets uppfattning berör Elmarknadsutredningen flera av de frågor som tas upp i motion 2025/26:3823 (C) yrkandena 2–5 och det finns därför skäl för riksdagen att avvakta utfallet av regeringens pågående beredning av utredningens förslag innan det finns anledning att rikta några tillkännagivanden till regeringen i linje med förslagen i motionen.

Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Reservationer

1. Överföring av underskott, punkt 2 (V, C, MP)

av Birger Lahti (V), Katarina Luhr (MP) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2025/26:3823 av Rickard Nordin (C) yrkandena 1 och 6.

Ställningstagande

Vi inser att det kan vara nödvändigt att anpassa delar av den svenska lagstiftningen till EU-domstolens uttolkning av EU-rätten på elmarknadsområdet. Samtidigt beklagar vi att regeringen inte tar chansen att reformera det svenska regelverket och anpassa det till det växande moderniseringsbehov som blir alltmer påtagligt när takten i samhällets elektrifiering nu måste öka, inte minst för att det ska vara möjligt att klara klimatomställningen.

Ett högt reformtempo får emellertid inte innebära att vissa aktörer på elmarknaden gynnas på ett otillbörligt sätt framför andra. Här ser vi exempelvis oroande tecken på att regeringen i vissa fall gynnar nätföretagen framför elkonsumenterna på ett ensidigt sätt. Det handlar bl.a. om att regeringen väljer att bibehålla lagen om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet, som möjliggör att underskott i förhållande till nätföretags intäktsram under vissa förutsättningar överförs mellan olika tillsynsperioder (s.k. överrullning) och därmed gör det möjligt för dessa företag att ta ut högre nätavgifter. Detta ställningstagande till förmån för den gällande regleringen valde regeringen trots förslag i förarbetena till den nu aktuella propositionen och från flera remissinstanser om att lagen skulle avskaffas.

Att behålla den aktuella lagen innebär enligt vår uppfattning att hushållens och företagens nätkostnader kommer att öka kraftigt, utan att motsvarande nytta uppnås. Vad som behövs är i stället ett tydligt fokus på effektiva åtgärder, vilket minskar behovet av ett särskilt investeringsutrymme. Därtill vill vi hävda att en stor del av de pengar som tagits ut med stöd av den nuvarande regleringen inte har gått oavkortat till investeringar utan också till vinster i verksamheten. Med hänvisning till detta anser vi att lagen om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet bör avskaffas och att regeringen därför bör återkomma till riksdagen med ett sådant förslag. Av samma skäl vill vi avskaffa den möjlighet som finns i ellagen att rulla över underskott till den närmast

efterföljande tillsynsperioden. Även här vill vi att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Övriga förslag om elmarknaden, punkt 3 (S)

av Fredrik Olovsson (S), Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Aida Birinxhiku (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:3816 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) och
avslår motion
2025/26:3823 av Rickard Nordin (C) yrkandena 2–5.

Ställningstagande

Vi anser att Sverige behöver ett robust elsystem som på sikt klarar av att producera och leverera upp till dubbelt så mycket el som i dag. Staten behöver därför möjliggöra omfattande investeringar i alla fossilfria kraftslag och i elnätet. Utbyggnaden behöver gå snabbt och vara kostnadseffektiv, samtidigt som kostnaderna är rimliga för elkunderna, oavsett var i landet de bor eller verkar.

När Energimarknadsinspektionen genom de föreslagna lagändringarna får en mer självständig roll när det bl.a. gäller att fastställa elnätsföretagens intäktsramar och att godkänna överförings- och anslutningstariffer finns det enligt vår uppfattning skäl att överväga en ny modell för beräkningen av nätbolagens intäktsram som innebär att avkastningen sänks för nätbolagen men som premierar en effektiv nätanvändning och innovativa lösningar.

Enligt vår uppfattning bör en ny modell t.ex. kunna innefatta en breddad definition av begreppet kapitalbas. Det kan exempelvis handla om att anläggningar som håller på att uppföras eller som är färdiga men som ännu inte har tagits i drift tillåts ingå i beräkningsunderlaget. Vidare anser vi att det kan finnas skäl att överväga en annan metod för att värdera anläggningarna, t.ex. anskaffningsvärde justerat med konsumentprisindex i stället för nuanskaffningsvärde justerat med byggkostnadsindex.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

3. Övriga förslag om elmarknaden, punkt 3 (V, C, MP)

av Birger Lahti (V), Katarina Luhr (MP) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:3823 av Rickard Nordin (C) yrkandena 2–5 och
avslår motion
2025/26:3816 av Fredrik Olovsson m.fl. (S).

Ställningstagande

Vi anser att det hade varit ett gyllene tillfälle för regeringen att inom ramen för detta ärende ta chansen att inleda en både nödvändig och efterlängtad reform av den svenska elmarknaden.

Vi menar att propositionen cementerar en föråldrad syn på elnätet där den primära lösningen på kapacitetsbrist är att bygga mer fysisk ledning, vilket är både kostnadskrävande och tidsödande. Ur vårt perspektiv är det betydligt bättre att först se till att den befintliga infrastrukturen används på ett smart sätt. Därför anser vi att regleringen av elnätsföretagens intäkter måste reformeras i grunden så att det blir mer lönsamt att investera i flexibilitetstjänster, smarta elnät, digitalisering och energilagring som tillsammans bidrar till att öka kapaciteten i det befintliga nätet. Även andra lagar än ellagen kan behöva moderniseras med fokus på att understödja en sådan inriktning. Det handlar bl.a. om att främja energigemenskaper genom att undanröja de byråkratiska och fiskala hinder som i dag bromsar en folkrörelse för mer lokal förnybar el.

Trots en strävan efter att maximera nyttjandet av det befintliga kraftsystemet kommer det oundvikligen att behövas nyinvesteringar i kraftinfrastruktur. Därför vill vi också understryka vikten av att elnätet byggs ut på ett effektivt och samhällsekonomiskt klokt sätt för att det ska vara möjligt att klara omställningen. Med anledning av detta vill vi peka på behovet av att göra seriösa samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningar i anslutning till de investeringsprojekt som planeras. Frånvaron av tydliga krav och bristande vägledning från Energimarknadsinspektionen gör att många av de beräkningar som görs har betydande svagheter, vilket vi beklagar. Det kan handla om att viktiga faktorer inte analyseras, t.ex. miljöpåverkan, effekter av markintrång, försvårande av jord- och skogsbruk eller påverkan på natur- och boendemiljöer. Regeringen bör enligt vår uppfattning därför ge i uppdrag åt Energimarknadsinspektionen att utfärda riktlinjer för obligatoriska samhällsekonomiska analyser inför att nya transmissionsledningar ska byggas.

Avslutningsvis anser vi att konsumentskyddet bör stärkas på elmarknaden, inte minst när det gäller den monopoldel som nätsidan utgör. Förslagen i den nu aktuella propositionen innebär att Energimarknadsinspektionen får större frihet att utforma regler. I det läget är det viktigt att konsumentskyddet stärks parallellt så att hushåll och företag inte drabbas av oskäliga nätavgiftshöjningar.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Särskilt yttrande

Överföring av underskott, punkt 2 (MP)

Katarina Luhr (MP) anför:

När det gäller överföringen av underskott vill jag utöver det som har anförts tidigare göra följande förtydligande. Jag anser att det, utöver en styrning mot effektiva åtgärder, i stället för möjlighet till s.k. överrullning behövs nya metoder för att öka takten i att bygga ut elnäten. Det behövs snabbare tillståndsprocesser och en planering som utgår ifrån att Sverige ska klara klimatmålen. Enligt min uppfattning kan det finnas behov av att införa ett statligt stöd eller liknande, samt tydligare direktiv till berörda myndigheter, för att främja de mest nödvändiga investeringarna för att klara klimatmålen. Miljöpartiet har lämnat flera förslag i motioner med denna inriktning som utskottet kommer att bereda under våren 2026.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:26 Regelverket för framtidens el- och gasnät:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet.

Följdmotionerna

2025/26:3816 av Fredrik Olovsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om betydelsen av principer för värdering av elnätens kapitalstruktur och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3823 av Rickard Nordin (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag om att upphäva lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör återkomma med ett bredare förslag som moderniserar relevanta regelverk inklusive ellagen för att främja flexibilitet, decentralisering och en snabbare utbyggnad av elnätet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intäktsregleringen för elnätsföretag måste reformeras för att i högre grad premiera investeringar i smart teknik, flexibilitetstjänster och effektivare resursutnyttjande framför enbart traditionell nätutbyggnad och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka konsumentskyddet på elmarknaden för att säkerställa rimliga nätavgifter och ökad transparens från de företag som verkar under naturliga monopol, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Energimarknadsinspektionen i uppdrag att utfärda riktlinjer för obligatoriska samhällsekonomiska analyser vid byggnation av nya transmissionsledningar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkomma med ett förslag där överrullningen av elnätsavgifter slopas och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

Härigenom föreskrivs[1] i fråga om ellagen (1997:857)[2]

dels att 5 och 13 kap., 3 kap. 57 §, 4 kap. 10–12 och 28–39 §§ och 12 kap. 7–13 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubrikerna närmast före 4 kap. 10, 12, 28, 33, 36, 37 och 39 §§ och 12 kap. 7 § ska utgå,

dels att 1 kap. 2 och 4 §§, 2 kap. 43 §, 4 kap. 27 §, 6 kap. 6 §, 8 kap. 19 § och 12 kap. 14 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken till 12 kap. ska lyda ”Tillsyn”,

[1] Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1711.

[2] Senaste lydelse av

3 kap. 57 § 2022:596	5 kap. 20 § 2018:1448	13 kap. 9 § 2021:741
4 kap. 10 § 2022:596	5 kap. 21 § 2018:1448	rubriken närmast före 4 kap. 10 § 2022:596
4 kap. 11 § 2022:596	5 kap. 22 § 2018:1448	rubriken närmast före 4 kap. 12 § 2022:596
4 kap. 12 § 2022:596	5 kap. 23 § 2018:1448	rubriken närmast före 4 kap. 28 § 2022:596
4 kap. 28 § 2022:596	5 kap. 24 § 2018:1448	rubriken närmast före 4 kap. 33 § 2022:596
4 kap. 29 § 2022:596	5 kap. 25 § 2018:1448	rubriken närmast före 4 kap. 36 § 2022:596
4 kap. 30 § 2022:596	5 kap. 26 § 2018:1448	rubriken närmast före 4 kap. 37 § 2022:596
4 kap. 31 § 2022:596	5 kap. 27 § 2018:1448	rubriken närmast före 4 kap. 39 § 2022:596
4 kap. 32 § 2022:596	5 kap. 28 § 2018:1448	rubriken till 5 kap. 2018:1448
4 kap. 33 § 2022:596	5 kap. 29 § 2018:1448	rubriken närmast före 5 kap. 1 § 2018:1448
4 kap. 34 § 2022:596	5 kap. 29 a § 2021:312	rubriken närmast före 5 kap. 2 § 2018:1448
4 kap. 35 § 2022:596	5 kap. 30 § 2022:596	rubriken närmast före 5 kap. 3 § 2018:1448
4 kap. 36 § 2022:596	5 kap. 31 § 2018:1448	rubriken närmast före 5 kap. 6 § 2018:1448
4 kap. 37 § 2022:596	5 kap. 32 § 2018:1448	rubriken närmast före 5 kap. 7 § 2018:1448
4 kap. 38 § 2022:596	5 kap. 33 § 2018:1448	rubriken närmast före 5 kap. 9 § 2018:1448
4 kap. 39 § 2022:596	5 kap. 34 § 2018:1448	rubriken närmast före 5 kap. 11 § 2018:1448
5 kap. 1 § 2018:1448	5 kap. 35 § 2018:1448	rubriken närmast före 5 kap. 12 a § 2022:596
5 kap. 2 § 2018:1448	5 kap. 36 § 2021:741	rubriken närmast före 5 kap. 13 § 2018:1448
5 kap. 3 § 2018:1448	5 kap. 37 § 2018:1448	rubriken närmast före 5 kap. 15 § 2022:596
5 kap. 4 § 2018:1448	5 kap. 38 § 2018:1448	rubriken närmast före 5 kap. 16 § 2018:1448
5 kap. 5 § 2018:1448	5 kap. 39 § 2018:1448	rubriken närmast före 5 kap. 20 § 2018:1448
5 kap. 6 § 2018:1448	5 kap. 40 § 2018:1448	rubriken närmast före 5 kap. 22 § 2018:1448
5 kap. 7 § 2018:1448	5 kap. 41 § 2018:1448	rubriken närmast före 5 kap. 25 § 2018:1448
5 kap. 8 § 2018:1448	5 kap. 42 § 2018:1448	rubriken närmast före 5 kap. 26 § 2018:1448
5 kap. 9 § 2018:1448	5 kap. 43 § 2018:1448	rubriken närmast före 5 kap. 27 § 2018:1448
5 kap. 10 § 2018:1448	12 kap. 7 § 1998:1651	rubriken närmast före 5 kap. 30 § 2018:1448
5 kap. 11 § 2018:1448	12 kap. 8 § 2018:720	rubriken närmast före 5 kap. 32 § 2018:1448
5 kap. 12 § 2018:1448	12 kap. 9 § 1998:1651	rubriken närmast före 5 kap. 33 § 2018:1448
5 kap. 12 a § 2022:596	12 kap. 10 § 1998:1651	rubriken närmast före 5 kap. 36 § 2018:1448
5 kap. 12 b § 2022:596	12 kap. 11 § 1998:1651	rubriken närmast före 5 kap. 37 § 2018:1448
5 kap. 13 § 2022:596	12 kap. 12 § 1998:1651	rubriken närmast före 5 kap. 38 § 2018:1448
5 kap. 14 § 2022:596	12 kap. 13 § 2011:1386	rubriken närmast före 12 kap. 7 § 1998:1651
5 kap. 15 § 2022:596	13 kap. 1 § 2023:238	rubriken närmast före 13 kap. 5 § 2021:741
5 kap. 16 § 2018:1448	13 kap. 5 § 2021:741	rubriken närmast före 13 kap. 6 § 2021:741
5 kap. 17 § 2018:1448	13 kap. 6 § 2021:741	rubriken närmast före 13 kap. 7 § 2021:741
5 kap. 18 § 2018:1448	13 kap. 7 § 2023:238	rubriken närmast före 13 kap. 8 § 2021:741
5 kap. 19 § 2022:596	13 kap. 8 § 2022:596	rubriken närmast före 13 kap. 9 § 2021:741.

dels att det ska införas fyra nya kapitel, 5 och 13–15 kap., och en ny paragraf, 4 kap. 1 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap.	
2 §[3]	
Lagen är indelad i följande kapitel:	
– 1 kap. Inledande bestämmelser,	
– 2 kap. Nätkoncession och ledningar vid trafikleder,	
– 3 kap. Nätföretag och drift av elnät,	
– 4 kap. Anslutning till elnätet och överföring av el,	
– 5 kap. Intäktsram för nätverksamhet,	
– 6 kap. Mätning av överförd el,	
– 7 kap. Kommunala elföretag,	
– 8 kap. Övergripande systemansvar och balansansvar,	
– 9 kap. Leverans av el och aggregeringstjänster,	
– 10 kap. Avbrottsersättning,	
– 11 kap. Avbrytande av överföring av el till konsumenter,	
– 12 kap. Tillsyn *m.m.*, *och*	– 12 kap. Tillsyn,
– 13 kap. *Övriga bestämmelser*.	– 13 kap. *Förseningsavgifter,*
	– 14 kap. Straff, och
	– 15 kap. Överklagande och handläggning i domstol.
4 §[4]	
Ord och uttryck i lagen har samma betydelse som i elsäkerhetslagen (2016:732).	
I övrigt avses i lagen med	
Acer: den byrå som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 713/2009 av den 13 juli 2009 om inrättande av en byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter,	
aggregering: en sammanslagning av flera elanvändares förbrukning eller sammanslagning av producerad el för försäljning, anskaffning eller auktionering på elmarknader,	
aggregeringstjänst: en tjänst som förutsätter aggregering,	
balansansvar: det ekonomiska ansvaret för att det nationella elsystemet tillförs lika mycket el som tas ut i en uttagspunkt eller att lika mycket el tas ut från systemet som det tillförs i en inmatningspunkt,	
distribution: överföring av el för någon annans räkning genom ett lokalnät eller ett regionnät,	
distributionsnätsföretag: ett nätföretag som innehar ett lokalnät eller ett regionnät,	
dynamiska elpriser: priser som återspeglar de priser som vid varje tidpunkt gäller på spotmarknaderna med ett intervall som minst motsvarar frekvensen för avräkning på marknaden,	

[3] Senaste lydelse 2023:238.
[4] Senaste lydelse 2023:238.

efterfrågeflexibilitet: att en elanvändare ändrar sin förbrukning jämfört med sitt normala eller nuvarande förbrukningsmönster som ett svar på marknadssignaler eller med anledning av att någon har antagit elanvändarens anbud att minska eller öka sin förbrukning mot en bestämd ersättning på en sådan organiserad marknad som avses i artikel 2.4 i kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1348/2014 av den 17 december 2014 om rapportering av uppgifter för att genomföra artikel 8.2 och 8.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi,

elleverantör: den som yrkesmässigt levererar el,

elmarknadsdirektivet: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, i den ursprungliga lydelsen,

energilagringsanläggning: en sådan anläggning i elsystemet som används för att i systemet skjuta upp den slutliga användningen av el till en senare tidpunkt än produktionstillfället eller för omvandling av elenergi till en form av energi som kan lagras, lagringen av den energin och den följande återomvandlingen av energin till el eller någon annan energibärare,

EU:s elmarknadsförordning: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el,

fastkraftsavtal: avtal om att under en angiven tid leverera en fastställd mängd el,

icke frekvensrelaterad stödtjänst: en stödtjänst som används av ett nätföretag för spänningsreglering i stationärt tillstånd, snabba inmatningar av reaktiv effekt, tröghet för upprätthållande av stabiliteten i lokalnät, kortslutningsström samt förmåga till dödnätsstart och till ödrift,

inmatningspunkt: den punkt på elnätet där en elproducent, enligt avtal med ett nätföretag, matar in el från en produktionsanläggning,

intäktsram: de samlade intäkter som *en nätkoncessionshavare* högst får uppbära från nätverksamheten under en tillsynsperiod,

intäktsram: de samlade intäkter som *ett nätföretag* högst får uppbära från nätverksamheten under en tillsynsperiod,

konsument: en fysisk person som el överförs eller levereras till huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet,

laddningspunkt: ett gränssnitt där el kan överföras till ett elfordon i taget eller där batteriet på ett elfordon i taget kan bytas ut,

leveranspunkt: en inmatnings- eller uttagspunkt,

lokalnät: ett ledningsnät som omfattas av en nätkoncession för område utan en lägsta tillåtna spänning,

nätföretag: den som bedriver nätverksamhet,

nätverksamhet: att med stöd av nätkoncession ställa en starkströmsledning till förfogande för överföring av el för någon annans räkning och vidta de åtgärder som behövs för överföringen,

regionnät: en ledning eller ett ledningsnät som inte ingår i ett transmissionsnät och som omfattas av en nätkoncession för linje eller av en nätkoncession för område med en lägsta tillåtna spänning,

små företag: företag som sysselsätter färre än 50 personer och vars omsättning eller balansomslutning inte överstiger 10 miljoner euro per år,

stödtjänst: en tjänst som behövs för driften av ett nätföretags elnät med undantag för hantering av överbelastning,

transmission: överföring av el för någon annans räkning genom ett transmissionsnät,

transmissionsnät: ett tekniskt och driftsmässigt sammanhängande ledningsnät som har en spänning om 220 kilovolt eller mer, sträcker sig över flera nätregioner i Sverige och länkar samman det nationella elnätet med elnät i andra länder,

transmissionsnätsföretag: ett nätföretag som innehar en ledning som ingår i ett transmissionsnät,

uttagspunkt: den punkt på ett elnät där en elanvändare, enligt avtal med ett nätföretag, tar ut el för förbrukning.

2 kap.

43 §[5]

En nätkoncession får inte överlåtas utan tillstånd.

Tillstånd till en överlåtelse av en nätkoncession får beviljas endast om överlåtelsen sker till någon som uppfyller de krav som ställs på en nätkoncessionshavare enligt 16 §.

Om en intäktsram vid överlåtelsen ska fördelas enligt 5 kap. *33 §* andra stycket, får tillstånd till överlåtelse *inte* lämnas om *inte* fördelningen har godkänts enligt *34 §* första stycket samma kapitel.

Om en intäktsram vid överlåtelsen ska fördelas enligt 5 kap. *27 §* andra stycket, får tillstånd till överlåtelse lämnas *endast* om fördelningen har godkänts enligt *28 §* första stycket samma kapitel.

4 kap.

1 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur avgifter för anslutning till en ledning eller ett ledningsnät ska utformas.

27 §[6]

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur avgifterna för överföring av el ska utformas *för att främja ett effektivt utnyttjande av elnätet eller en effektiv elproduktion och elanvändning*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur avgifterna för överföring av el ska utformas.

[5] Senaste lydelse 2021:741.
[6] Senaste lydelse 2022:596.

5 kap. Intäktsram för nätverksamhet

Intäktsramens omfattning

1 § En nätverksamhet ska för en tillsynsperiod ha en intäktsram som beslutas av nätmyndigheten.

Tillsynsperioden ska vara fyra kalenderår, om det inte finns särskilda skäl för en annan tidsperiod.

2 § En intäktsram för intäkter från ett lokalnät ska bestämmas för varje koncessionsområde för sig.

Om nätmyndigheten enligt 3 kap. 51 § har beslutat att flera nätkoncessioner för område ska redovisas samlat, ska dock de områdena anses vara ett koncessionsområde när intäktsramen bestäms.

3 § Om en nätkoncession för linje innefattas i redovisningen av en nätkoncession för område enligt 3 kap. 53 § andra stycket, ska koncessionerna anses vara en nätkoncession för område när intäktsramen bestäms.

4 § En intäktsram ska bestämmas för intäkter från ett nätföretags regionnät i Sverige.

5 § En intäktsram ska bestämmas för intäkter från ett transmissionsnät.

6 § Om ett transmissionsnätsföretag är systemansvarig myndighet, ska den del av verksamheten som inte kan hänföras till en viss kund eller kundkategori anses ingå i företagets nätverksamhet när intäktsramen bestäms.

7 § Om ett transmissionsnätsföretag deltar i ett europeiskt samarbete som syftar till att utveckla och vidmakthålla en fungerande europeisk marknad för el, ska även den verksamheten anses ingå i företagets nätverksamhet när intäktsramen bestäms.

Uppgiftsskyldighet vid bestämmande av en intäktsram

8 § Ett nätföretag ska lämna de uppgifter till nätmyndigheten som myndigheten behöver för att bestämma intäktsramen.

Intäktsramens storlek

9 § Intäktsramen ska inte vara större än vad nätföretaget behöver för nätverksamheten.

10 § När intäktsramen bestäms ska hänsyn tas till i vilken utsträckning

1. nätverksamheten bedrivs på ett sätt som är förenligt med eller bidrar till ett effektivt utnyttjande av elnätet, och
2. flexibilitetstjänster används och förbättrar effektiviteten i nätverksamheten.

Bedömningen får medföra en ökning eller minskning av intäktsramen.

11 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vad som avses med att intäktsramen inte ska vara större än vad nätföretaget behöver för nätverksamheten, och
2. hur kostnaderna för verksamheten ska beräknas när intäktsramen bestäms,
3. vad som avses med ett effektivt utnyttjande av elnätet, och
4. vilka krav som ska vara uppfyllda för att flexibilitetstjänster ska anses förbättra effektiviteten i nätverksamheten.

12 § Om ett nätföretag inte lämnar uppgifter enligt 8 §, ska nätmyndigheten bestämma en intäktsram som är skälig med hänsyn till uppgifterna i ärendet.

Beslutet om intäktsram

13 § Nätmyndigheten ska besluta om intäktsram senast två månader innan tillsynsperioden börjar.

14 § Det ska framgå av beslutet vilka uppgifter och metoder som har använts för att bestämma intäktsramen.

Omprövning av intäktsramen under tillsynsperioden

15 § Nätmyndigheten får under tillsynsperioden ändra intäktsramen, om nätföretaget har ansökt om det och

1. det finns omständigheter som bedöms medföra en väsentlig ökning av ramen vid en omprövning efter tillsynsperioden, eller
2. det finns särskilda skäl.

En ansökan om omprövning under tillsynsperioden ska handläggas skyndsamt.

16 § Nätmyndigheten ska ompröva ett beslut om intäktsram under tillsynsperioden och ändra ramen, om

1. nätföretaget har lämnat oriktiga eller bristfälliga uppgifter och detta har inverkat på ramens storlek,
2. ramen av någon annan anledning har bestämts på ett uppenbart felaktigt eller ofullständigt underlag och detta har inverkat på ramens storlek, eller
3. det finns särskilda skäl.

Vid en omprövning enligt första stycket 1 får intäktsramen ökas endast om det finns särskilda skäl.

Omprövning av intäktsramen efter tillsynsperioden

17 § Nätmyndigheten ska ompröva intäktsramen efter tillsynsperiodens slut, om det finns skäl att anta att ramen ska vara större eller mindre med hänsyn till förhållanden som blivit kända efter det att den bestämdes.

Vid en omprövning ska nätmyndigheten senast tio månader efter tillsynsperiodens slut

1. fatta ett slutligt beslut i frågan om ändring av intäktsramen, om det inte finns särskilda hinder, eller

2. informera nätföretaget om att det slutliga beslutet i ändringsfrågan kommer att fattas vid en senare tidpunkt.

Om myndigheten fattar sitt slutliga beslut i ändringsfrågan senare än tio månader efter tillsynsperiodens slut utan att ha informerat enligt andra stycket 2, får beslutet inte innebära någon nackdel för nätföretaget.

18 § Vid en omprövning enligt 17 § ska nätmyndigheten

1. utgå från de uppgifter och metoder som har använts för att bestämma intäktsramen och som framgår av det beslut om intäktsram som gäller för nätföretaget,
2. kontrollera om de antaganden som har legat till grund för att bestämma ramen överensstämmer med det faktiska utfallet för tillsynsperioden, och
3. ändra ramen i den utsträckning det är motiverat av att det faktiska utfallet för tillsynsperioden avviker från de antaganden som legat till grund för att bestämma ramen.

19 § Utöver det som anges i 18 § 3 ska intäktsramen ändras, om

1. nätföretaget har lämnat oriktiga eller bristfälliga uppgifter och detta har inverkat på ramens storlek, eller
2. ramen av någon annan anledning har bestämts på ett uppenbart felaktigt eller ofullständigt underlag och detta har inverkat på ramens storlek.

I fall som avses i första stycket 1 får intäktsramen ökas endast om det finns särskilda skäl.

Omprövning till följd av att en intäktsram har ändrats för ett annat nätföretag

20 § När en allmän förvaltningsdomstol har ändrat en intäktsram för ett nätföretag ska nätmyndigheten ompröva det beslut om intäktsram som gäller för ett annat nätföretag, om det senare företaget

1. ansöker om omprövning inom tre månader efter det att domstolens avgörande har fått laga kraft, och
2. anför att de förhållanden som domstolen lagt till grund för ändring i det tidigare avgörandet även finns i fråga om sökandens intäktsram.

Omprövning till följd av att intäktsramen har ändrats i fråga om en tidigare tillsynsperiod

21 § Om nätmyndigheten eller en allmän förvaltningsdomstol har ändrat intäktsramen i fråga om en tillsynsperiod som har gått till ända och det avgörandet har fått laga kraft, ska nätmyndigheten ompröva ett beslut om intäktsram för en senare tillsynsperiod och göra de ändringar som den ändrade ramen motiverar.

Avvikelser från intäktsramen

22 § Om de samlade intäkterna från nätverksamheten under tillsynsperioden har varit större än intäktsramen, ska nätmyndigheten besluta att ramen för den närmast följande tillsynsperioden ska minskas med ett belopp som motsvarar överskottet.

23 § Om de samlade intäkterna från nätverksamheten under tillsynsperioden har överstigit intäktsramen med mer än fem procent, ska nätmyndigheten besluta att ramen för den närmast följande tillsynsperioden ska minskas med ett överdebiteringstillägg.

Beräkningen av överdebiteringstillägget ska grundas på den del av de samlade intäkterna från nätverksamheten som överstiger intäktsramen.

Överdebiteringstillägget ska beräknas efter en räntesats som motsvarar den genomsnittliga referensränta enligt 9 § räntelagen (1975:635) som under tillsynsperioden fastställts av Riksbanken med ett tillägg av femton procentenheter.

24 § Om de samlade intäkterna från nätverksamheten under en tillsynsperiod har varit mindre än intäktsramen, ska nätmyndigheten besluta att nätföretaget under den närmast följande tillsynsperioden från nätverksamheten får uppbära ett belopp som motsvarar underskottet.

Det belopp som nätmyndigheten beslutar ska inte anses vara intäkter från nätverksamheten vid avstämning mot intäktsramen för den närmast följande tillsynsperioden. Detta gäller dock endast i den utsträckning intäkterna från nätverksamheten annars skulle överstiga intäktsramen.

Beräkning av intäkter

25 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur nätföretagens intäkter under en tillsynsperiod ska beräknas vid avstämning mot intäktsramen.

Besluts giltighet

26 § Ett beslut av nätmyndigheten enligt 13, 15, 16, 17, 20, 21, 22 eller 23 § gäller omedelbart.

Intäktsram vid överlåtelse av nätkoncession

27 § Om ett nätföretag överlåter en nätkoncession, ska den intäktsram som gäller för koncessionen gälla för förvärvaren. Det nätföretag som har tagit över koncessionen ska vid tillämpningen av detta kapitel träda i överlåtarens ställe.

Om intäktsramen är en gemensam ram för den överlåtna koncessionen och en annan nätkoncession, ska överlåtaren och det nätföretag som har tagit över koncessionen fördela ramen proportionerligt i förhållande till värdet av den anläggning som överlåtits och på samma sätt fördela intäkter som överstiger eller understiger intäktsramen och överdebiteringstillägg. Fördelningen får dock göras på ett annat sätt, om det finns särskilda skäl.

28 § En fördelning enligt 27 § andra stycket ska godkännas före överlåtelsen. Nätmyndigheten prövar frågan om godkännande. Regeringen ska dock pröva frågan, om ärendet avser en utlandsförbindelse.

Ett förslag till fördelning ska lämnas in till nätmyndigheten tillsammans med de uppgifter som krävs för att pröva förslaget.

29 § Ett ärende om godkännande av en fördelning enligt 28 § ska handläggas skyndsamt.

Ändring av koncessionsgränser

30 § Om nätmyndigheten ändrar gränserna för en nätkoncession för område enligt 2 kap. 38 §, ska myndigheten besluta om en fördelning av berörda intäktsramar som är proportionerlig i förhållande till värdet av den anläggning som är hänförlig till gränsändringen och på samma sätt fördela intäkter som överstiger eller understiger intäktsramen och överdebiteringstillägg. Fördelningen får dock göras på ett annat sätt, om det finns särskilda skäl.

Uppgiftsskyldighet vid omprövning eller omfördelning av en intäktsram

31 § Ett nätföretag ska till nätmyndigheten lämna de uppgifter som behövs för en prövning enligt 16, 17, 21 och 30 §§.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
6 kap.	
6 §[7]	
Ett nätföretag ska debitera en elproducent kostnaden för en mätare med tillhörande insamlingsutrustning och för dess installation i inmatningspunkten hos elproducenten. *Detta gäller dock inte de elproducenter som avses i 4 kap. 37 §.*	Ett nätföretag ska debitera en elproducent kostnaden för en mätare med tillhörande insamlingsutrustning och för dess installation i inmatningspunkten hos elproducenten.
8 kap.	
19 §[8]	
Nätmyndigheten ska godkänna de metoder som avses i 18 §, om metoderna kan antas leda till att *villkoren i avtalen blir objektiva* och icke-diskriminerande.	Nätmyndigheten ska godkänna de metoder som avses i 18 §, om metoderna kan antas leda till att *balanstjänster* *1. utförs så effektivt som möjligt,* *2. ger lämpliga incitament för nätanvändarna att balansera inmatning och uttag, och* *3. tillhandahålls på ett objektivt* och icke-diskriminerande *sätt*.

Nätmyndighetens beslut i fråga om godkännande gäller omedelbart. Nätmyndigheten ska delge beslutet enligt 49 § första stycket 1 och andra stycket delgivningslagen (2010:1932).

[7] Senaste lydelse 2022:596.
[8] Senaste lydelse 2023:238.

12 kap.

14 §[9]

Nätmyndigheten ska fatta beslut i ett ärende inom två månader från det att en anmälan kom in till myndigheten om anmälan

1. har lämnats in av någon som har ett intresse i saken, och
2. innehåller ett påstående om att ett nätföretag inte följer bestämmelser som omfattas av nätmyndighetens tillsyn enligt 1 §.

Om nätmyndigheten behöver ytterligare tid för att avgöra ärendet, får myndigheten förlänga tiden med två månader eller, om sökanden medger det, med den ytterligare tid som kan behövas för att ärendet ska kunna avgöras.

Första och andra styckena gäller inte om en tvist i fråga om den skyldighet som anmälan avser ska tas upp av nätmyndigheten enligt 3 kap. 44 §, 4 kap. 13 *eller 39* § eller 6 kap. 8 §.

Första och andra styckena gäller inte om en tvist i fråga om den skyldighet som anmälan avser ska tas upp av nätmyndigheten enligt 3 kap. 44 §, 4 kap. 13 § eller 6 kap. 8 §.

13 kap. Förseningsavgifter

Beslut om förseningsavgift

1 § Nätmyndigheten ska besluta att ta ut en förseningsavgift från ett nätföretag, om det finns förutsättningar för att ta ut avgiften enligt detta kapitel. När myndigheten har beslutat att ta ut en avgift, ska myndigheten skicka ett meddelande med information om beslutet till företaget.

Om redovisningshandlingar eller revisorsintyg inte lämnas

2 § Ett nätföretag ska betala en förseningsavgift med 10 000 kronor till staten, om företaget inte inom sju månader från räkenskapsårets utgång lämnar

1. redovisningshandlingar enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 58 § 2, eller
2. ett sådant revisorsintyg som avses i 3 kap. 59 § 2.

Om nätföretaget har beslutat om fortsatt bolagsstämma enligt 7 kap. 14 § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551) eller om fortsatt föreningsstämma enligt 6 kap. 13 § andra stycket lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, ska dock företaget betala förseningsavgift först om handlingarna inte har kommit in inom nio månader från räkenskapsårets utgång.

3 § Om redovisningshandlingarna eller revisorsintyget inte har kommit in inom två månader från det att nätmyndigheten skickade ett meddelande till nätföretaget med information om beslutet att ta ut avgift enligt 2 §, ska företaget betala en ny förseningsavgift med 10 000 kronor.

Om handlingarna inte har kommit in inom två månader från det att nätmyndigheten skickade ett meddelande till nätföretaget med information om beslutet att ta ut avgift enligt första stycket, ska företaget betala en ny förseningsavgift med 20 000 kronor.

[9] Senaste lydelse 2022:596.

4 § Om registrering har skett av ett beslut om att nätföretaget försatts i konkurs eller trätt i likvidation, får nätmyndigheten inte besluta om förseningsavgift enligt 2 eller 3 §.

5 § Om nätföretaget har lämnat de handlingar som anges i 2 § i tid och handlingarna har någon brist som lätt kan avhjälpas, får nätmyndigheten besluta om förseningsavgift endast om företaget har underrättats om bristen och fått tillfälle att avhjälpa den men inte gjort det inom den tid som angetts i underrättelsen. En sådan underrättelse får sändas med posten till den postadress som nätföretaget senast har anmält hos nätmyndigheten.

Om uppgifter som behövs för att bestämma en intäktsram inte lämnas

6 § Ett nätföretag ska betala en förseningsavgift med 100 000 kronor till staten, om företaget inte inom den tid som anges i föreskrifter som har meddelats i anslutning till 5 kap. 8 § lämnar de uppgifter som behövs för att bestämma intäktsramen.

Om uppgifterna inte har kommit in inom två månader från det att nätmyndigheten skickade ett meddelande till nätföretaget med information om beslutet att ta ut avgift enligt första stycket, ska företaget betala en ny förseningsavgift med 100 000 kronor.

Efterskänkande av förseningsavgifter

7 § En förseningsavgift enligt 2 eller 3 § ska efterskänkas helt, om

1. överträdelsen är ursäktlig med hänsyn till omständigheter som nätföretaget inte har kunnat råda över, eller
2. det annars är uppenbart oskäligt att ta ut den.

8 § En förseningsavgift enligt 6 § ska efterskänkas helt, om

1. överträdelsen är ursäktlig med hänsyn till omständigheter som nätföretaget inte har kunnat råda över, eller
2. det annars är oskäligt att ta ut den.

En förseningsavgift enligt 6 § ska dessutom efterskänkas helt eller delvis, om överträdelsen är liten med hänsyn till de uppgifter som nätmyndigheten behöver för att bestämma intäktsramen eller till förseningens längd.

9 § Om det är motiverat med hänsyn till det som har förekommit i ärendet, ska frågan om att efterskänka en förseningsavgift tas upp även om något yrkande om detta inte har gjorts.

Indrivning

10 § Om en förseningsavgift inte har betalats efter betalningsuppmaning, ska avgiften lämnas för indrivning.

Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

11 § Regeringen får meddela föreskrifter om att indrivning enligt 10 § inte behöver ske för mindre belopp när det gäller förseningsavgift enligt detta kapitel.

Verkställighet

12 § Ett beslut om förseningsavgift får verkställas även om det inte har fått laga kraft.

Återbetalning

13 § Om ett nätföretag har rätt att få tillbaka en betald förseningsavgift på grund av en domstols beslut, ska ränta betalas på den återbetalade förseningsavgiften från och med månaden efter den då förseningsavgiften betalades in till och med den månad då återbetalning görs. I fråga om räntans storlek ska 65 kap. 4 § tredje stycket skatteförfarandelagen (2011:1244) tillämpas.

14 kap. Straff

1 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot 2 kap. 1 eller 3 §, eller
2. bryter mot villkor som har meddelats med stöd av 2 kap. 18 §.

Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot 2 kap. 47 §, eller
2. bryter mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 8 kap. 10 §.

Om gärningen är ringa utgör den inte brott.

2 § Ansvar enligt denna lag ska inte dömas ut om gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

3 § Den som har överträtt ett vitesföreläggande ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet.

15 kap. Överklagande och handläggning i domstol

Överklagande till regeringen

1 § Följande beslut av nätmyndigheten får överklagas till regeringen:

1. beslut enligt 2 kap. 1, 6–9, 22, 25–29, 31, 39, 41, 43, 44 och 48 §§, om ärendet avser en ledning som ingår i ett transmissionsnät,
2. beslut att inte inleda en omprövning efter en ansökan som avses i 2 kap. 32 §, om ärendet avser en ledning som ingår i ett transmissionsnät eller avser en utlandsförbindelse, och
3. beslut i frågor om tillträde till mark enligt 2 kap. 57 och 62 §§.

Överklagande till mark- och miljödomstol

2 § Andra beslut av nätmyndigheten enligt 2 kap. än de som anges i 1 § får överklagas till mark- och miljödomstol.

Beslut enligt 2 kap. 32 § att inleda en omprövning får dock inte överklagas.

Överklagande till allmän förvaltningsdomstol

3 § Andra beslut av en förvaltningsmyndighet enligt denna lag än de som avses i 1 och 2 §§ får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Den systemansvariga myndighetens beslut enligt 8 kap. 2 och 5 §§ får dock inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Miljöorganisationers rätt att överklaga

4 § En sådan ideell förening eller annan juridisk person som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken får överklaga nätmyndighetens beslut enligt 2 kap. 1, 6–9, 22, 26–31, 44 och 48 §§ och beslut att inte inleda en omprövning efter en ansökan som avses i 2 kap. 32 §.

Hur beslut överklagas

5 § Bestämmelser om hur beslut överklagas och överklagandetiden finns i 43 och 44 §§ förvaltningslagen (2017:900).

När det gäller sådana beslut som ska kungöras enligt 2 kap. 64 § räknas dock tiden för överklagande, för den som inte ska delges beslutet enligt 2 kap. 63 §, från den dag som infaller en vecka efter det att beslutet har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar.

Den som vill överklaga ett beslut med stöd av 4 § ska göra det innan tiden för överklagande har gått ut för parterna och övriga sakägare.

Domstolarnas sammansättning i vissa mål

6 § Vid prövningen av mål som avser överprövning av beslut enligt 5 kap. 13, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 23 eller 24 § ska förvaltningsrätten bestå av två lagfarna ledamöter och två ekonomiska experter. Detta gäller dock inte om något annat följer av 18 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.

Om en av de ekonomiska experterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

7 § Vid prövningen av mål som avser överprövning av beslut enligt 5 kap. 13, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 23 eller 24 § ska kammarrätten bestå av tre lagfarna ledamöter och två ekonomiska experter. Om en av de lagfarna ledamöterna eller en av de ekonomiska experterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

Kammarrätten är domför utan ekonomiska experter i fall som anges i 12 § fjärde stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar och vid prövning av mål som är av enkel beskaffenhet.

I övrigt gäller, även i mål som avses i första stycket, 12 § sjunde–tionde styckena lagen om allmänna förvaltningsdomstolar i fråga om kammarrättens sammansättning. Vid behandlingen av frågor om prövningstillstånd och frågor som behandlas samtidigt med dessa ska dock även en ekonomisk expert ingå i rätten, om inte målet är av enkel beskaffenhet.

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer förordnar för viss tid dem som ska tjänstgöra som ekonomiska experter enligt 6 och 7 §§. Om det, medan en ekonomisk expert deltar i behandlingen av ett mål, inträffar en omständighet som medför att förordnandet ska upphöra att gälla, ska förordnandet ändå anses fortsätta att gälla i det pågående målet.

Den som ska tjänstgöra som ekonomisk expert ska vara svensk medborgare och får inte vara underårig eller i konkurstillstånd eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

2. Bestämmelserna i 4 kap. 10 § andra stycket i den äldre lydelsen gäller fortfarande för sådana åtgärder som avses i det stycket och som staten har finansierat enligt ett avtal som har ingåtts före ikraftträdandet.

3. För en intäktsram som har bestämts före ikraftträdandet gäller 5 kap. 1, 7, 9, 11 och 12 a §§ i den äldre lydelsen i stället för 5 kap. 9 och 11 §§.

4. När det gäller en nätverksamhet, som i fråga om tillsynsperioden 2020–2023 har ett särskilt investeringsutrymme enligt lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet, ska 5 kap. 24 § första stycket inte tillämpas i fråga om ett underskott i förhållande till intäktsramen för den tillsynsperioden och 5 kap. 24 § andra stycket inte tillämpas vid avstämning mot intäktsramen.

5. De nya bestämmelserna i 15 kap. 6–8 §§ tillämpas inte i mål som har inletts hos en allmän förvaltningsdomstol före ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)

Härigenom föreskrivs[1] i fråga om naturgaslagen (2005:403)[2]

dels att 6 och 11 kap. och 10 kap. 6–12 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 10 kap. 6 § ska utgå,

dels att 1 kap. 8 a §, 3 kap. 5 och 6 §§, 4 kap. 5 och 6 §§, 7 kap. 5 §, 9 kap. 1 § och 10 kap. 1 och 1 a §§ och rubrikerna närmast före 3 kap. 5 och 6 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya kapitel, 6 och 11–13 kap., sexton nya paragrafer, 1 kap. 6 c §, 3 kap. 5 a och 5 b och 6 a–6 g §§, 4 kap. 6 a–6 d §§, 7 kap. 5 a och 5 b §§, och närmast före 3 kap. 5 a, 5 b, 6 a, 6 c och 6 e §§ och 4 kap. 6 a och 6 c §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 kap.
	6 c §
	Med naturgasverksamhet avses i denna lag överföring av naturgas, lagring av naturgas eller att ge tillträde till en förgasningsanläggning.

[1] Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1788 av den 13 juni 2024 om gemensamma regler för de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av direktiv (EU) 2023/1791 och om upphävande av direktiv 2009/73/EG, i den ursprungliga lydelsen.

[2] Senaste lydelse av

6 kap. 1 § 2010:603	6 kap. 21 § 2013:209
6 kap. 1 a § 2017:1029	6 kap. 22 § 2013:209
6 kap. 1 b § 2013:209	6 kap. 23 § 2013:209
6 kap. 2 § 2013:209	6 kap. 24 § 2013:209
6 kap. 3 § 2013:209	10 kap. 7 § 2018:726
6 kap. 4 § 2013:209	10 kap. 12 § 2011:1415
6 kap. 5 § 2013:209	11 kap. 4 § 2013:209
6 kap. 6 § 2013:209	rubriken till 6 kap. 2013:209
6 kap. 7 § 2013:209	rubriken närmast före 6 kap. 1 § 2017:1029
6 kap. 8 § 2013:209	rubriken närmast före 6 kap. 2 § 2013:209
6 kap. 9 § 2013:209	rubrikerna närmast före 6 kap. 6 § 2013:209
6 kap. 10 § 2013:209	rubriken närmast före 6 kap. 10 § 2013:209
6 kap. 11 § 2013:209	rubriken närmast före 6 kap. 11 § 2013:209
6 kap. 12 § 2013:209	rubriken närmast före 6 kap. 12 § 2013:209
6 kap. 13 § 2013:209	rubriken närmast före 6 kap. 13 § 2013:209
6 kap. 14 § 2013:209	rubriken närmast före 6 kap. 15 § 2013:209
6 kap. 15 § 2013:209	rubriken närmast före 6 kap. 18 § 2013:209
6 kap. 16 § 2013:209	rubriken närmast före 6 kap. 19 § 2013:209
6 kap. 17 § 2013:209	rubriken närmast före 6 kap. 21 § 2013:209
6 kap. 18 § 2013:209	rubriken närmast före 6 kap. 22 § 2013:209
6 kap. 19 § 2013:209	rubriken närmast före 6 kap. 23 § 2013:209
6 kap. 20 § 2013:209	rubriken närmast före 6 kap. 24 § 2013:209.

8 a §[3]

Med intäktsram avses i denna lag de samlade intäkter som ett naturgasföretag högst får uppbära från *överföring av naturgas, lagring av naturgas eller tillträde till förgasningsanläggning* under en tillsynsperiod.

Med intäktsram avses i denna lag de samlade intäkter som ett naturgasföretag högst får uppbära från *naturgasverksamheten* under en tillsynsperiod.

3 kap.

Anslutning av naturgasledning m.m.

Skyldighet att ansluta en anläggning

5 §

Den som innehar en naturgasledning *är skyldig att* på skäliga villkor ansluta *andra naturgasledningar samt lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar*. Detsamma gäller vid återinkoppling av en befintlig naturgasledning, ändring av den avtalade kapaciteten i anslutningspunkten *samt* ändring av tiden för överföringen.

Den som innehar en naturgasledning *ska* på *objektiva, icke-diskriminerande och i övrigt* skäliga villkor ansluta *en annan naturgasledning, en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning, om innehavaren av den andra ledningen eller anläggningen begär det*. Detsamma gäller vid återinkoppling av en befintlig naturgasledning, ändring av den avtalade kapaciteten i anslutningspunkten *och* ändring av tiden för överföringen.

Skyldighet föreligger inte om den först nämnda ledningen saknar kapacitet för den begärda åtgärden eller om det annars finns särskilda skäl.

Skyldigheten gäller inte om den först nämnda ledningen saknar kapacitet för den begärda åtgärden eller om det annars finns särskilda skäl.

Skyldigheten gäller inte den som innehar en naturgasledning som uteslutande används för egen räkning.

Avgifter för anslutning

5 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur avgifter för sådana anslutningar som avses i 5 § ska utformas.

[3] Senaste lydelse 2013:209.

Uppgifter om villkor för anslutning

5 b §

Den som innehar en naturgasledning ska

1. i samband med att en ny anslutning begärs inom skälig tid lämna skriftlig information om avgiften och övriga villkor för anslutningen,

2. utan dröjsmål ge den som begär det skriftlig information om de villkor som i fråga om anslutning för inmatning av naturgas gäller för gasens kvalitet, lukt eller tryck, och

3. offentliggöra de metoder som används för att utforma avgifter för anslutning och de villkor som avses i 2.

***Överföring av* naturgas**

Den som innehar en naturgasledning *är skyldig att* på skäliga villkor *överföra naturgas*.

***Skyldighet att överföra* naturgas**

6 §

Den som innehar en naturgasledning *ska överföra naturgas* på *objektiva, icke-diskriminerande och i övrigt* skäliga villkor.

Skyldigheten gäller inte den som innehar en naturgasledning som uteslutande används för egen räkning.

Avgifter för överföring

6 a §

Villkoren för överföring av naturgas ska utformas så att den avgift en kund betalar för överföringen till sin anslutningspunkt innefattar avgift för överföringen i samtliga rörledningar som överföringen sker genom.

6 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur avgifter för överföring av naturgas ska utformas.

Uppgifter om villkor för överföring

6 c §

Den som bedriver överföring av naturgas ska

1. utan dröjsmål ge den som begär det skriftlig information om avgifter och övriga villkor för överföring, och

2. offentliggöra sådana uppgifter.

6 d §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om offentliggörande av sådana villkor som avses i 6 c §.

Förhandsprövning av villkor

6 e §

Den som bedriver överföring av naturgas får inte ingå avtal om sådan anslutning som avses i 5 § eller om överföring förrän de metoder som ska användas för att utforma avtalsvillkoren har prövats av tillsynsmyndigheten. Prövningen ska dock inte omfatta metoder för att utforma avgifter för överföring.

6 f §

Tillsynsmyndigheten ska godkänna de metoder som ska prövas enligt 6 e §, om metoderna kan antas leda till att villkoren i avtalen blir objektiva och icke-diskriminerande.

Om tillsynsmyndigheten inte godkänner en metod, ska myndigheten ange i beslutet hur villkoren i stället ska utformas.

Beslut enligt denna paragraf gäller omedelbart. Tillsynsmyndigheten ska delge besluten enligt 49 § första stycket 1 och andra stycket delgivningslagen (2010:1932).

6 g §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kravet i 6 e § i fråga om naturgasledningar eller ledningsnät som används för överföring av naturgas uteslutande inom ett geografiskt avgränsat område som används för industriell eller kommersiell verksamhet.

4 kap.

5 §

Den som innehar en lagringsanläggning *är skyldig att* på skäliga villkor lagra naturgas för annans räkning. *Den som innehar en transmissionsledning för överföring av naturgas har motsvarande lagringsskyldighet.*

Skyldighet att lagra naturgas föreligger inte om anläggningen eller ledningen saknar kapacitet för den begärda lagringen eller om det annars finns särskilda skäl.

Den som innehar en lagringsanläggning *eller en transmissionsledning för överföring av naturgas ska* på *objektiva, icke-diskriminerande och i övrigt* skäliga villkor lagra naturgas för annans räkning.

Skyldigheten gäller inte om anläggningen eller ledningen saknar kapacitet för den begärda lagringen eller om det annars finns särskilda skäl.

6 §

Den som innehar en förgasningsanläggning är skyldig att på skäliga villkor mata in naturgas som innehas av annan.

Skyldighet föreligger inte om anläggningen saknar kapacitet för det begärda tillträdet eller om det annars finns särskilda skäl.

Den som innehar en förgasningsanläggning är skyldig att på *objektiva, icke-diskriminerande och i övrigt* skäliga villkor mata in naturgas som innehas av annan.

Skyldigheten föreligger inte om anläggningen saknar kapacitet för det begärda tillträdet eller om det annars finns särskilda skäl.

Uppgifter om villkor för lagring och tillträde

6 a §

Den som innehar en lagringsanläggning eller förgasningsanläggning ska

1. utan dröjsmål ge den som begär det skriftlig information om avgifter och övriga villkor för lagring respektive tillträde till anläggningen, och

2. offentliggöra sådana uppgifter.

6 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om offentliggörande av sådana villkor som avses i 6 a §.

Förhandsprövning av villkor

6 c §

Den som innehar en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning får inte ingå avtal om lagring eller tillträde till en förgasningsanläggning förrän de metoder som ska användas för att utforma avtalsvillkoren har prövats av tillsynsmyndigheten. Prövningen ska dock inte omfatta metoder för att utforma avgifter för lagring eller tillträde till en förgasningsanläggning.

6 d §

Tillsynsmyndigheten ska godkänna de metoder som ska prövas enligt 6 c §, om metoderna kan antas leda till att villkoren i avtalen blir objektiva och icke-diskriminerande.

Om tillsynsmyndigheten inte godkänner en metod, ska myndigheten ange i beslutet hur villkoren i stället ska utformas.

Beslut enligt denna paragraf gäller omedelbart. Tillsynsmyndigheten ska delge besluten enligt 49 § första stycket 1 och andra stycket delgivningslagen (2010:1932).

6 kap. Intäktsram för naturgasverksamhet

Intäktsramens omfattning

1 § En naturgasverksamhet ska för en tillsynsperiod ha en intäktsram som beslutas av tillsynsmyndigheten.

Tillsynsperioden ska vara fyra kalenderår, om det inte finns särskilda skäl för en annan tidsperiod.

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kravet på att ha en intäktsram i fråga om en naturgasledning eller ett ledningsnät som används för överföring av naturgas uteslutande inom ett geografiskt avgränsat område som används för industriell eller kommersiell verksamhet.

3 § En intäktsram ska beslutas var för sig för transmission, distribution, lagring i en lagringsanläggning och drift av en förgasningsanläggning.

Ett beslut om intäktsram för transmission ska omfatta även intäkter från lagring i en rörledning.

Uppgiftsskyldighet vid bestämmande av en intäktsram

4 § Ett naturgasföretag ska lämna de uppgifter till tillsynsmyndigheten som myndigheten behöver för att bestämma intäktsramen.

Intäktsramens storlek

5 § Intäktsramen ska inte vara större än vad naturgasföretaget behöver för naturgasverksamheten.

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vad som avses med att intäktsramen inte ska vara större än vad naturgasföretaget behöver för naturgasverksamheten, och
2. hur kostnaderna för verksamheten ska beräknas när intäktsramen bestäms.

7 § Om ett naturgasföretag inte lämnar uppgifter enligt 4 §, ska tillsynsmyndigheten bestämma en intäktsram som är skälig med hänsyn till uppgifterna i ärendet.

Beslutet om intäktsram

8 § Tillsynsmyndigheten ska besluta om intäktsram senast två månader innan tillsynsperioden börjar.

9 § Det ska framgå av beslutet vilka uppgifter och metoder som har använts för att bestämma intäktsramen.

Omprövning av intäktsramen under tillsynsperioden

10 § Tillsynsmyndigheten får under tillsynsperioden ändra intäktsramen, om naturgasföretaget har ansökt om det och

1. det finns omständigheter som bedöms medföra en väsentlig ökning av intäktsramen vid en omprövning efter tillsynsperioden, eller
2. det finns särskilda skäl.

En ansökan om omprövning under tillsynsperioden ska handläggas skyndsamt.

11 § Tillsynsmyndigheten ska ompröva ett beslut om intäktsram under tillsynsperioden och ändra ramen, om

1. naturgasföretaget har lämnat oriktiga eller bristfälliga uppgifter och detta har inverkat på ramens storlek,
2. ramen av någon annan anledning har bestämts på ett uppenbart felaktigt eller ofullständigt underlag och detta har inverkat på ramens storlek, eller
3. det finns särskilda skäl.

Vid en omprövning enligt första stycket 1 får intäktsramen ökas endast om det finns särskilda skäl.

Omprövning av intäktsramen efter tillsynsperioden

12 § Tillsynsmyndigheten ska ompröva intäktsramen efter tillsynsperiodens slut, om det finns skäl att anta att ramen ska vara större eller mindre med hänsyn till förhållanden som blivit kända efter det att den bestämdes.

Vid en omprövning ska tillsynsmyndigheten senast tio månader efter tillsynsperiodens slut

1. fatta ett slutligt beslut i frågan om ändring av intäktsramen, om det inte finns särskilda hinder, eller
2. informera naturgasföretaget om att det slutliga beslutet i ändringsfrågan kommer att fattas vid en senare tidpunkt.

Om myndigheten fattar sitt slutliga beslut i ändringsfrågan senare än tio månader efter tillsynsperiodens slut utan att ha informerat enligt andra stycket 2, får beslutet inte innebära någon nackdel för naturgasföretaget.

13 § Vid en omprövning enligt 12 § ska tillsynsmyndigheten

1. utgå från de uppgifter och metoder som har använts för att bestämma intäktsramen och som framgår av det beslut om intäktsram som gäller för naturgasföretaget,
2. kontrollera om de antaganden som legat till grund för att bestämma ramen överensstämmer med det faktiska utfallet för tillsynsperioden, och
3. ändra ramen i den utsträckning det är motiverat av att det faktiska utfallet för tillsynsperioden avviker från de antaganden som legat till grund för att bestämma ramen.

14 § Utöver det som anges i 13 § 3 ska intäktsramen ändras, om

1. naturgasföretaget har lämnat oriktiga eller bristfälliga uppgifter och detta har inverkat på ramens storlek, eller
2. ramen av någon annan anledning har bestämts på ett uppenbart felaktigt eller ofullständigt underlag och detta har inverkat på ramens storlek.

I fall som avses i första stycket 1 får intäktsramen ökas endast om det finns särskilda skäl.

Omprövning till följd av att en intäktsram har ändrats för ett annat naturgasföretag

15 § När en allmän förvaltningsdomstol har ändrat en intäktsram för ett naturgasföretag ska tillsynsmyndigheten ompröva det beslut om intäktsram som gäller för ett annat naturgasföretag, om det senare företaget

1. ansöker om omprövning inom tre månader efter det att domstolens avgörande har fått laga kraft, och
2. anför att de förhållanden som domstolen lagt till grund för ändring i det tidigare avgörandet även finns i fråga om sökandens intäktsram.

Omprövning till följd av att intäktsramen har ändrats i fråga om en tidigare tillsynsperiod

16 § Om tillsynsmyndigheten eller en allmän förvaltningsdomstol har ändrat intäktsramen i fråga om en tillsynsperiod som har gått till ända och det avgörandet har fått laga kraft, ska tillsynsmyndigheten ompröva ett beslut om intäktsram för en senare tillsynsperiod och göra de ändringar som den ändrade ramen motiverar.

Uppgiftsskyldighet vid omprövning av en intäktsram

17 § Ett naturgasföretag ska till tillsynsmyndigheten lämna de uppgifter som behövs för prövning enligt 11, 12 och 16 §§.

Avvikelser från intäktsramen

18 § Om de samlade intäkterna från naturgasverksamheten under tillsynsperioden har varit större än intäktsramen, ska tillsynsmyndigheten besluta att ramen för den närmast följande tillsynsperioden ska minskas med ett belopp som motsvarar överskottet.

19 § Om de samlade intäkterna från naturgasverksamheten under tillsynsperioden har överstigit intäktsramen med mer än fem procent, ska tillsynsmyndigheten besluta att ramen för den närmast följande tillsynsperioden ska minskas med ett överdebiteringstillägg.

Beräkningen av överdebiteringstillägget ska grundas på den del av de samlade intäkterna från naturgasverksamheten som överstiger intäktsramen.

Överdebiteringstillägget ska beräknas efter en räntesats som motsvarar den genomsnittliga referensränta enligt 9 § räntelagen (1975:635) som under tillsynsperioden fastställts av Riksbanken med ett tillägg av femton procentenheter.

20 § Om de samlade intäkterna från naturgasverksamheten under en tillsynsperiod har varit mindre än intäktsramen, ska tillsynsmyndigheten besluta att naturgasföretaget under den närmast följande tillsynsperioden från verksamheten får uppbära ett belopp som motsvarar underskottet.

Det belopp som tillsynsmyndigheten beslutar ska inte anses vara intäkter från naturgasverksamheten vid avstämning mot intäktsramen för den närmast följande tillsynsperioden. Detta gäller dock endast i den utsträckning intäkterna från verksamheten annars skulle överstiga intäktsramen.

Beräkning av intäkter

21 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur naturgasföretagens intäkter under en tillsynsperiod ska beräknas vid avstämning mot intäktsramen.

Besluts giltighet

22 § Ett beslut av tillsynsmyndigheten enligt 8, 10, 11, 12, 15, 16, 18 eller 19 § gäller omedelbart.

Intäktsram vid överlåtelse av verksamhet

23 § Om ett naturgasföretag överlåter en naturgasverksamhet som det har fastställts en intäktsram för, ska intäktsramen gälla för förvärvaren. Det naturgasföretag som har tagit över verksamheten ska vid tillämpningen av detta kapitel träda i överlåtarens ställe.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
7 kap.	
5 §[4]	
Villkoren i balansavtalen ska vara objektiva och icke-diskriminerande.	
Den systembalansansvarige får inte ingå balansavtal förrän avtalsvillkoren har godkänts av tillsynsmyndigheten. Godkännande ska lämnas, om villkoren uppfyller kraven enligt första stycket.	
Ett beslut enligt andra stycket gäller omedelbart. Tillsynsmyndigheten ska delge beslutet enligt 49 § första stycket 1 och andra stycket delgivningslagen (2010:1932).	
	5 a §
	Den systembalansansvarige får inte ingå balansavtal förrän avtalsvillkoren har godkänts av tillsynsmyndigheten.
	5 b §
	Tillsynsmyndigheten ska godkänna villkoren, om de kan antas leda till att balanstjänster
	1. utförs så effektivt som möjligt,
	2. ger lämpliga incitament för nätanvändarna att balansera inmatning och uttag, och

[4] Senaste lydelse 2013:209.

3. tillhandahålls på ett objektivt och icke-diskriminerande sätt.

Tillsynsmyndighetens beslut i fråga om godkännande gäller omedelbart. Tillsynsmyndigheten ska delge beslutet enligt 49 § första stycket 1 och andra stycket delgivningslagen (2010:1932).

9 kap.

1 §[5]

Den som har ansökt om koncession som avser byggande av en naturgasledning, en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning får, om den berörda ledningen eller anläggningen är av större omfattning, beviljas undantag från skyldigheterna enligt 3 kap. 2–2 d, 5 *och 6 §§*, 4 kap. 5 *och 6 §§*, 6 kap. 1–*6 §§* och 7 kap. 5 *§*.

Den som har ansökt om koncession som avser byggande av en naturgasledning, en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning får, om den berörda ledningen eller anläggningen är av större omfattning, beviljas undantag från skyldigheterna enligt 3 kap. 2–2 d, 5*, 5 b–6 a, 6 c och 6 e §§*, 4 kap. 5–*6 a och 6 c §§*, 6 kap. 1 *§* och 7 kap. 5–*5 b §§*.

Detsamma gäller den som har ansökt om koncession som avser ett väsentligt utökande av kapaciteten i en befintlig sådan ledning eller anläggning.

Ett beslut om undantag får avse hela eller en del av kapaciteten i den berörda ledningen eller anläggningen.

10 kap.

1 §[6]

Tillsynsmyndigheten utövar tillsyn över att

1. denna lag, föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen och villkor som har meddelats med stöd av lagen följs, och

2. Europaparlamentets och rådets förordning *(EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005* följs.

2. Europaparlamentets och rådets förordning *(EU) 2024/1789 av den 13 juni 2024 om de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av förordningarna (EU) nr 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 och (EU) 2022/869 samt beslut (EU) 2017/684, och om upphävande av förordning (EG) nr 715/2009* följs.

Tillsynen omfattar inte bestämmelserna i 8 kap. med undantag för 13–20 §§ och inte heller bestämmelserna i 5 kap.

[5] Senaste lydelse 2014:246.
[6] Senaste lydelse 2013:209.

1 a §[7]

I ett beslut av tillsynsmyndigheten enligt *sådana riktlinjer* som *har antagits med stöd av* förordning *(EG) nr 715/2009* ska det anges att beslutet kan komma att *ändras eller* upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen.	I ett beslut av tillsynsmyndigheten enligt *en sådan genomförandeakt eller delegerad akt* som *avses i artikel 70.1 i* förordning *(EU) 2024/1789* ska det anges att beslutet kan komma att upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen.

11 kap. Förseningsavgifter

Beslut om förseningsavgift

1 § Tillsynsmyndigheten ska besluta att ta ut en förseningsavgift från ett naturgasföretag som bedriver annan verksamhet än handel med naturgas, om det finns förutsättningar för att ta ut avgiften enligt detta kapitel. När myndigheten har beslutat att ta ut en avgift, ska myndigheten skicka ett meddelande med information om beslutet till företaget.

Om redovisningshandlingar eller revisorsintyg inte lämnas

2 § Ett naturgasföretag ska betala en förseningsavgift med 10 000 kronor till staten, om företaget inte inom sju månader från räkenskapsårets utgång lämnar

1. redovisningshandlingar enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 3 § andra stycket eller 4 kap. 3 § andra stycket, eller
2. ett revisorsintyg enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 4 § tredje stycket eller 4 kap. 4 § tredje stycket.

Om naturgasföretaget har beslutat om fortsatt bolagsstämma enligt 7 kap. 14 § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551) eller om fortsatt föreningsstämma enligt 6 kap. 13 § andra stycket lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, ska dock företaget betala förseningsavgift först om handlingarna inte har kommit in inom nio månader från räkenskapsårets utgång.

3 § Om redovisningshandlingarna eller revisorsintyget inte har kommit in inom två månader från det att tillsynsmyndigheten skickade ett meddelande till naturgasföretaget med information om beslutet att ta ut avgift enligt 2 §, ska företaget betala en ny förseningsavgift med 10 000 kronor.

Om handlingarna inte har kommit in inom två månader från det att tillsynsmyndigheten skickade ett meddelande till företaget med information om beslutet att ta ut avgift enligt första stycket, ska företaget betala en ny förseningsavgift med 20 000 kronor.

4 § Om registrering har skett av ett beslut om att naturgasföretaget försatts i konkurs eller trätt i likvidation, får tillsynsmyndigheten inte besluta om förseningsavgift enligt 2 eller 3 §.

[7] Senaste lydelse 2011:713.

5 § Om naturgasföretaget har lämnat de handlingar som anges i 2 § i tid och handlingarna har någon brist som lätt kan avhjälpas, får tillsynsmyndigheten besluta om förseningsavgift endast om företaget har underrättats om bristen och fått tillfälle att avhjälpa den men inte gjort det inom den tid som angetts i underrättelsen. En sådan underrättelse får sändas med posten till den postadress som företaget senast har anmält hos tillsynsmyndigheten.

Om uppgifter som behövs för att bestämma en intäktsram inte lämnas

6 § Ett naturgasföretag ska betala en förseningsavgift med 100 000 kronor till staten, om företaget inte inom den tid som anges i föreskrifter som har meddelats i anslutning till 6 kap. 4 § lämnar de uppgifter som behövs för att bestämma intäktsramen.

Om uppgifterna inte har kommit in inom två månader från det att tillsynsmyndigheten skickade ett meddelande till naturgasföretaget med information om beslutet att ta ut avgift enligt första stycket, ska företaget betala en ny förseningsavgift på 100 000 kronor.

Efterskänkande av förseningsavgifter

7 § En förseningsavgift enligt 2 och 3 §§ ska efterskänkas helt, om

1. överträdelsen är ursäktlig med hänsyn till omständigheter som naturgasföretaget inte har kunnat råda över, eller
2. det annars är uppenbart oskäligt att ta ut den.

8 § En förseningsavgift enligt 6 § ska efterskänkas helt, om

1. överträdelsen är ursäktlig med hänsyn till omständigheter som naturgasföretaget inte har kunnat råda över, eller
2. det annars är oskäligt att ta ut den.

En förseningsavgift enligt 6 § ska dessutom efterskänkas helt eller delvis, om överträdelsen är liten med hänsyn till de uppgifter som tillsynsmyndigheten behöver för att bestämma intäktsramen eller till förseningens längd.

9 § Om det är motiverat med hänsyn till det som har förekommit i ärendet, ska frågan om att efterskänka en förseningsavgift tas upp även om något yrkande om detta inte har gjorts.

Indrivning

10 § Om en förseningsavgift inte har betalats efter betalningsuppmaning, ska avgiften lämnas för indrivning.

Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

11 § Regeringen får meddela föreskrifter om att indrivning enligt 10 § inte behöver ske för mindre belopp när det gäller förseningsavgift enligt detta kapitel.

Verkställighet

12 § Ett beslut om förseningsavgift får verkställas även om det inte har fått laga kraft.

Återbetalning

13 § Om ett naturgasföretag har rätt att få tillbaka en betald förseningsavgift på grund av en domstols beslut, ska ränta betalas på den återbetalade förseningsavgiften från och med månaden efter den då förseningsavgiften betalades in till och med den månad då återbetalning görs. I fråga om räntans storlek ska 65 kap. 4 § tredje stycket skatteförfarandelagen (2011:1244) tillämpas.

12 kap. Straff

1 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot 2 kap. 1, 2 eller 3 §, eller
2. bryter mot villkor som har meddelats med stöd av 2 kap. 9 § andra stycket.

Om gärningen är ringa utgör den inte brott.

2 § Ansvar enligt denna lag ska inte dömas ut om gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

3 § Den som har överträtt ett vitesföreläggande ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet.

13 kap. Överklagande och handläggning i domstol

Överklagande

1 § Beslut av tillsynsmyndigheten enligt 2 kap. 15 och 16 §§, 3 kap. 6 e §, 4 kap. 6 c §, 6 kap. 8, 10–12, 15, 16 och 18–20 §§, 7 kap. 5 b §, 10 kap. 3 och 4 §§ och 11 kap. 2, 3 och 6–8 §§ får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om överklagande till regeringen av andra beslut enligt denna lag än de som anges i 1 § eller enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Domstolarnas sammansättning i vissa mål

3 § Vid prövningen av mål som avser överprövning av beslut enligt 6 kap. 8, 10, 11, 12, 15, 16, 18, 19 eller 20 § ska förvaltningsrätten bestå av två lagfarna ledamöter och två ekonomiska experter. Detta gäller dock inte om något annat följer av 18 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.

Om en av de ekonomiska experterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

4 § Vid prövningen av mål som avser överprövning av beslut enligt 6 kap. 8, 10, 11, 12, 15, 16, 18, 19 eller 20 § ska kammarrätten bestå av tre lagfarna ledamöter och två ekonomiska experter. Om en av de lagfarna ledamöterna eller en av de ekonomiska experterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

Kammarrätten är domför utan ekonomiska experter i fall som anges i 12 § fjärde stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar och vid prövning av mål som är av enkel beskaffenhet.

I övrigt gäller, även i mål som avses i första stycket, 12 § sjunde–tionde styckena lagen om allmänna förvaltningsdomstolar i fråga om kammarrättens sammansättning. Vid behandlingen av frågor om prövningstillstånd och frågor som behandlas samtidigt med dessa ska dock även en ekonomisk expert ingå i rätten, om inte målet är av enkel beskaffenhet.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer förordnar för viss tid dem som ska tjänstgöra som ekonomiska experter enligt 3 och 4 §§. Om det, medan en ekonomisk expert deltar i behandlingen av ett mål, inträffar en omständighet som medför att förordnandet ska upphöra att gälla, ska förordnandet ändå anses fortsätta att gälla i det pågående målet.

Den som ska tjänstgöra som ekonomisk expert ska vara svensk medborgare och får inte vara underårig eller i konkurstillstånd eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2. För en intäktsram som har bestämts före ikraftträdandet gäller 6 kap. 10–12 §§ i den äldre lydelsen i stället för 6 kap. 5 §.

3. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för en sådan omprövning enligt 6 kap. 14–16 §§ i den äldre lydelsen som har inletts före ikraftträdandet.

4. De nya bestämmelserna i 13 kap. 3–5 §§ tillämpas inte i mål som har inletts hos en allmän förvaltningsdomstol före ikraftträdandet.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar

Härigenom föreskrivs att 11, 12 och 17 §§ lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar[1] ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
11 §[2]	
En kammarrätt får vara indelad i avdelningar. Chef för en avdelning är presidenten eller en lagman.	
Bestämmelser om särskild sammansättning av kammarrätten vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt och lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation. Bestämmelser om särskild sammansättning vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.	Bestämmelser om särskild sammansättning av kammarrätten vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), *naturgaslagen (2005:403),* lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt och lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation. Bestämmelser om särskild sammansättning vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.
12 §[3]	
En kammarrätt är domför med tre lagfarna ledamöter. Fler än fyra lagfarna ledamöter får inte ingå i rätten.	
När det är särskilt föreskrivet att nämndemän ska ingå i rätten är en kammarrätt domför med tre lagfarna ledamöter och två nämndemän. Fler än fyra lagfarna ledamöter och tre nämndemän får inte ingå i rätten.	
Om en av de lagfarna ledamöterna eller en av nämndemännen får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.	
En kammarrätt är domför utan nämndemän	
1. vid prövning av överklagande av beslut som inte innebär att målet avgörs,	
2. vid förordnande om saken i avvaktan på målets avgörande och vid annan åtgärd som endast avser målets beredande, och	
3. vid beslut genom vilket domstolen skiljer sig från målet utan att detta har prövats i sak.	
Om ett mål som avses i andra stycket handläggs gemensamt med ett annat mål, får nämndemän delta vid handläggningen även av det senare målet.	
Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns i fas-	Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns i fas-

[1] Lagen omtryckt 1981:1323.
[2] Senaste lydelse 2022:488.
[3] Senaste lydelse 2022:488.

tighetstaxeringslagen (1979:1152), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt och lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation. Bestämmelser om domförhet vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.	tighetstaxeringslagen (1979:1152), *naturgaslagen (2005:403),* lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt och lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation. Bestämmelser om domförhet vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.

Vid behandling av frågor om prövningstillstånd är kammarrätten domför med två lagfarna ledamöter, om de är ense om slutet. Detsamma gäller vid behandling av andra frågor i mål där prövningstillstånd krävs för prövning av ett överklagande, om frågorna behandlas före eller i samband med frågan om prövningstillstånd. Ett prövningstillstånd som inte är begränsat enligt 34 a § tredje stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) får meddelas av en lagfaren ledamot, om frågan är enkel.

Vid behandling av en fråga om avvisning av ett överklagande på grund av att det har kommit in för sent är kammarrätten domför med två lagfarna ledamöter, om de är ense om slutet.

Vid beslut om avskrivning av ett mål efter en återkallelse är kammarrätten domför med en lagfaren ledamot.

Åtgärder som endast avser beredandet av ett mål får utföras av en lagfaren ledamot i kammarrätten eller, om åtgärderna inte är av sådant slag att de bör förbehållas lagfarna ledamöter, av någon annan som har tillräcklig kunskap och erfarenhet och som är anställd vid en allmän förvaltningsdomstol, en allmän domstol eller en hyresnämnd. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om detta.

17 §[4]

En förvaltningsrätt är domför med en lagfaren domare och tre nämndemän, om inte annat följer av 17 b eller 18 §. Om en av nämndemännen får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten domför med en lagfaren domare och två nämndemän.

Om det finns skäl för det med hänsyn till målets omfattning eller svårighetsgrad, får antalet lagfarna domare utökas med en utöver vad som följer av första stycket. Detsamma gäller i fråga om antalet nämndemän. Om någon eller några av ledamöterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats gäller första stycket andra meningen i fråga om domförhet.

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns, förutom i 18 §, i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt och lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation.	Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns, förutom i 18 §, i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), *naturgaslagen (2005:403),* lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt och lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation.

[4] Senaste lydelse 2022:488.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar

Härigenom föreskrivs att 11, 12 och 17 §§ lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar[1] ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.3	*Föreslagen lydelse*
11 §[2]	
En kammarrätt får vara indelad i avdelningar. Chef för en avdelning är presidenten eller en lagman.	
Bestämmelser om särskild sammansättning av kammarrätten vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), naturgaslagen (2005:403), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt och lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation. Bestämmelser om särskild sammansättning vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.	Bestämmelser om särskild sammansättning av kammarrätten vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), *ellagen (1997:857),* naturgaslagen (2005:403), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt och lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation. Bestämmelser om särskild sammansättning vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.
12 §[3]	
En kammarrätt är domför med tre lagfarna ledamöter. Fler än fyra lagfarna ledamöter får inte ingå i rätten.	
När det är särskilt föreskrivet att nämndemän ska ingå i rätten är en kammarrätt domför med tre lagfarna ledamöter och två nämndemän. Fler än fyra lagfarna ledamöter och tre nämndemän får inte ingå i rätten.	
Om en av de lagfarna ledamöterna eller en av nämndemännen får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.	
En kammarrätt är domför utan nämndemän	
1. vid prövning av överklagande av beslut som inte innebär att målet avgörs,	
2. vid förordnande om saken i avvaktan på målets avgörande och vid annan åtgärd som endast avser målets beredande, och	
3. vid beslut genom vilket domstolen skiljer sig från målet utan att detta har prövats i sak.	
Om ett mål som avses i andra stycket handläggs gemensamt med ett annat mål, får nämndemän delta vid handläggningen även av det senare målet.	

[1] Lagen omtryckt 1981:1323.
[2] Senaste lydelse 2025:000.
[3] Senaste lydelse 2025:000.

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), naturgaslagen (2005:403), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt och lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation. Bestämmelser om domförhet vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.	Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), *ellagen (1997:857),* naturgaslagen (2005:403), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt och lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation. Bestämmelser om domförhet vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.

Vid behandling av frågor om prövningstillstånd är kammarrätten domför med två lagfarna ledamöter, om de är ense om slutet. Detsamma gäller vid behandling av andra frågor i mål där prövningstillstånd krävs för prövning av ett överklagande, om frågorna behandlas före eller i samband med frågan om prövningstillstånd. Ett prövningstillstånd som inte är begränsat enligt 34 a § tredje stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) får meddelas av en lagfaren ledamot, om frågan är enkel.

Vid behandling av en fråga om avvisning av ett överklagande på grund av att det har kommit in för sent är kammarrätten domför med två lagfarna ledamöter, om de är ense om slutet.

Vid beslut om avskrivning av ett mål efter en återkallelse är kammarrätten domför med en lagfaren ledamot.

Åtgärder som endast avser beredandet av ett mål får utföras av en lagfaren ledamot i kammarrätten eller, om åtgärderna inte är av sådant slag att de bör förbehållas lagfarna ledamöter, av någon annan som har tillräcklig kunskap och erfarenhet och som är anställd vid en allmän förvaltningsdomstol, en allmän domstol eller en hyresnämnd. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om detta.

17 §[4]

En förvaltningsrätt är domför med en lagfaren domare och tre nämndemän, om inte annat följer av 17 b eller 18 §. Om en av nämndemännen får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten domför med en lagfaren domare och två nämndemän.

Om det finns skäl för det med hänsyn till målets omfattning eller svårighetsgrad, får antalet lagfarna domare utökas med en utöver vad som följer av första stycket. Detsamma gäller i fråga om antalet nämndemän. Om någon eller några av ledamöterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats gäller första stycket andra meningen i fråga om domförhet.

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns, förutom i 18 §, i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), naturgaslagen (2005:403), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas	Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns, förutom i 18 §, i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), *ellagen (1997:857),* naturgaslagen (2005:403), lagen (2010:1882) om

[4] Senaste lydelse 2025:000.

offentligt och lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation.	åldersgränser för film som ska visas offentligt och lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet

dels att 2, 3–6, 8 och 12 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 9 a §, och närmast före 9 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §	
I denna lag avses med redovisningsenhet den nätverksamhet som omfattas av en viss intäktsram.	I denna lag avses med *1. redovisningsenhet*: den nätverksamhet som omfattas av en viss intäktsram*, och* *2. kapitalbas: det kapital som krävs för att bedriva en nätverksamhet.*
Övriga ord och uttryck som används i lagen har samma innebörd som i ellagen (1997:857).	
3 §	
Nätmyndigheten ska efter ansökan av nätkoncessionshavaren besluta om ett särskilt investeringsutrymme för en redovisningsenhet och tillsynsperiod, om	
1. intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 har ökats med tillämpning av 5 kap. 20 § ellagen (1997:857) i dess lydelse före den 1 januari 2019 eller nätkoncessionshavaren fått uppbära ett sådant belopp som avses i *5 kap. 29 § ellagen* under tillsynsperioden 2016–2019 *enligt ett beslut av nätmyndigheten*, och	1. intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 har ökats med tillämpning av 5 kap. 20 § ellagen (1997:857) i dess lydelse före den 1 januari 2019 eller nätkoncessionshavaren *med tillämpning av 5 kap. 29 § ellagen i dess lydelse före den 1 januari 2027* fått uppbära ett sådant belopp som avses i *den paragrafen* under tillsynsperioden 2016–2019, och
2. nätkoncessionshavarens intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden 2016–2019 har varit mindre än intäktsramen med tillägg av det belopp som nätmyndigheten kan ha beslutat enligt 5 kap. 29 § ellagen.	2. nätkoncessionshavarens intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden 2016–2019 har varit mindre än intäktsramen med tillägg av det belopp som nätmyndigheten kan ha beslutat enligt 5 kap. 29 § ellagen *i dess lydelse före den 1 januari 2027*.

4 §

En ansökan om särskilt investeringsutrymme ska ges in till nätmyndigheten före utgången av den tillsynsperiod som ansökan avser.

Om det hos nätmyndigheten eller allmän förvaltningsdomstol pågår en prövning i fråga om tillämpningen av 5 kap. 29 § ellagen (1997:857) när det gäller ett underskott i förhållande till intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 får en ansökan, som gäller särskilt investeringsutrymme för tillsynsperioden 2020–2023, inte prövas i sak innan ärendet eller målet har avgjorts och avgörandet har fått laga kraft.

Om det hos nätmyndigheten eller allmän förvaltningsdomstol pågår en prövning i fråga om tillämpningen av 5 kap. 29 § ellagen (1997:857) *i dess lydelse före den 1 januari 2027* när det gäller ett underskott i förhållande till intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 får en ansökan, som gäller särskilt investeringsutrymme för tillsynsperioden 2020–2023, inte prövas i sak innan ärendet eller målet har avgjorts och avgörandet har fått laga kraft.

5 §

Det särskilda investeringsutrymmet för tillsynsperioden 2020–2023 ska motsvara intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019, i förekommande fall med tillägg av det belopp som nätkoncessionshavaren fått uppbära under tillsynsperioden 2016–2019 enligt ett beslut enligt 5 kap. 29 § ellagen (1997:857), med avdrag för

1. nätkoncessionshavarens intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden 2016–2019, inbegripet belopp som inte ska anses vara intäkter från nätverksamheten enligt 5 kap. 29 § andra stycket ellagen, och

2. belopp som nätkoncessionshavaren under tillsynsperioden 2020–2023 får uppbära från nätverksamheten enligt ett beslut enligt 5 kap. 29 § ellagen.

Det särskilda investeringsutrymmet för tillsynsperioden 2020–2023 ska motsvara intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019, i förekommande fall med tillägg av det belopp som nätkoncessionshavaren fått uppbära under tillsynsperioden 2016–2019 enligt ett beslut enligt 5 kap. 29 § ellagen (1997:857) *i dess lydelse före den 1 januari 2027*, med avdrag för

1. nätkoncessionshavarens intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden 2016–2019, inbegripet belopp som inte ska anses vara intäkter från nätverksamheten enligt 5 kap. 29 § andra stycket ellagen *i dess lydelse före den 1 januari 2027*, och

2. belopp som nätkoncessionshavaren under tillsynsperioden 2020–2023 får uppbära från nätverksamheten enligt ett beslut enligt 5 kap. 29 § ellagen *i dess lydelse före den 1 januari 2027*.

Det särskilda investeringsutrymmet för tillsynsperioden 2024–2027 ska motsvara det särskilda investeringsutrymmet för tillsynsperioden 2020–2023 med avdrag för investeringsbelopp som har ökat intäktsramen för den tillsynsperioden enligt 6 §.

6 §

Om en nätkoncessionshavare har ett särskilt investeringsutrymme för en redovisningsenhet, ska nätmyndigheten vid omprövning enligt 5 kap. *22 §* ellagen (1997:857) öka intäktsramen med ett särskilt belopp (investeringsbelopp) för tillsynsperioden efter ansökan av nätkoncessionshavaren.	Om en nätkoncessionshavare har ett särskilt investeringsutrymme för en redovisningsenhet, ska nätmyndigheten vid omprövning enligt 5 kap. *17 §* ellagen (1997:857) öka intäktsramen med ett särskilt belopp (investeringsbelopp) för tillsynsperioden efter ansökan av nätkoncessionshavaren.

Ökningen får inte överstiga vare sig

1. det särskilda investeringsutrymmet för den tillsynsperiod som omprövningen avser, eller
2. nätkoncessionshavarens investeringar i redovisningsenheten under tillsynsperioden.

8 §[25]

En nätkoncessionshavares samlade investeringsbelopp ska beräknas så att beloppen motsvarar 65 procent av nätkoncessionshavarens investeringar under en tillsynsperiod i samtliga redovisningsenheter med särskilt investeringsutrymme, sedan avdrag gjorts från investeringarna med belopp som motsvarar

1. fyra procent av redovisningsenheternas samlade kapitalbas, och

2. anslutningsavgifter enligt 4 kap. *10 §* ellagen (1997:857).	2. anslutningsavgifter enligt 4 kap. *1 a §* ellagen (1997:857).

Om en nätkoncessionshavare har fler än en redovisningsenhet med särskilt investeringsutrymme, ska investeringsbeloppen fördelas mellan redovisningsenheterna på det sätt som nätkoncessionshavaren anger, i den utsträckning en sådan fördelning är förenlig med 6 § andra stycket.

Hur kapitalbasen ska beräknas

9 a §

Kapitalbasen ska beräknas med utgångspunkt i de tillgångar som nätkoncessionshavaren använder för att bedriva nätverksamheten och med hänsyn till investeringar och avskrivningar under tillsynsperioden.

En tillgång som inte behövs för att bedriva verksamheten ska anses ingå i kapitalbasen, om det skulle vara oskäligt mot nätkoncessionshavaren att bortse från tillgången.

[25] Senaste lydelse 2022:601.

12 §

När nätmyndigheten beslutar om ett särskilt investeringsutrymme för tillsynsperioden 2024–2027 för en redovisningsenhet som berörs av ett beslut enligt 5 kap. 34 eller 36 § ellagen (1997:857) i fråga om fördelning av intäktsramen för tillsynsperioden 2020–2023 ska det särskilda investeringsutrymmet enligt 5 § andra stycket fördelas på samma sätt som intäktsramen.	När nätmyndigheten beslutar om ett särskilt investeringsutrymme för tillsynsperioden 2024–2027 för en redovisningsenhet som berörs av ett beslut enligt 5 kap. 34 eller 36 § ellagen (1997:857) *i dess lydelse före den 1 januari 2027* i fråga om fördelning av intäktsramen för tillsynsperioden 2020–2023 ska det särskilda investeringsutrymmet enligt 5 § andra stycket fördelas på samma sätt som intäktsramen.

Någon fördelning ska inte göras, om den del av kapitalbasen som överlåtits eller är hänförlig till gränsändringen har liten betydelse för intäktsramens storlek.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Ändring i regeringens förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

Lydelse enligt bet. 2025/26:NU8 *Utskottets förslag*

1 kap.

4 §

Ord och uttryck i lagen har samma betydelse som i elsäkerhetslagen (2016:732).

I övrigt avses i lagen med

Acer: den byrå som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 713/2009 av den 13 juli 2009 om inrättande av en byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter,

aggregering: en sammanslagning av flera elanvändares förbrukning eller sammanslagning av producerad el för försäljning, anskaffning eller auktionering på elmarknader,

aggregeringstjänst: en tjänst som förutsätter aggregering,

balansansvar: det ekonomiska ansvaret för att det nationella elsystemet tillförs lika mycket el som tas ut i en uttagspunkt eller att lika mycket el tas ut från systemet som det tillförs i en inmatningspunkt,

distribution: överföring av el för någon annans räkning genom ett lokalnät eller ett regionnät,

distributionsnätsföretag: ett nätföretag som innehar ett lokalnät eller ett regionnät,

dynamiska elpriser: priser som återspeglar de priser som vid varje tidpunkt gäller på spotmarknaderna med ett intervall som minst motsvarar frekvensen för avräkning på marknaden,

efterfrågeflexibilitet: att en elanvändare ändrar sin förbrukning jämfört med sitt normala eller nuvarande förbrukningsmönster som ett svar på marknadssignaler eller med anledning av att någon har antagit elanvändarens anbud att minska eller öka sin förbrukning mot en bestämd ersättning på en sådan organiserad marknad som avses i artikel 2.4 i kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1348/2014 av den 17 december 2014 om rapportering av uppgifter för att genomföra artikel 8.2 och 8.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi,

elleverantör: den som yrkesmässigt levererar el,

elmarknadsdirektivet: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1711,

energilagringsanläggning: en sådan anläggning i elsystemet som används för att i systemet skjuta upp den slutliga användningen av el till en senare tidpunkt än produktionstillfället eller för omvandling av elenergi till en form av energi som kan lagras, lagringen av den energin och den följande återomvandlingen av energin till el eller någon annan energibärare,

EU:s elmarknadsförordning: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el,

fastkraftsavtal: avtal om att under en angiven tid leverera en fastställd mängd el,

icke frekvensrelaterad stödtjänst: en stödtjänst som används av ett nätföretag för spänningsreglering i stationärt tillstånd, snabba inmatningar av reaktiv effekt, tröghet för upprätthållande av stabiliteten i lokalnät, kortslutningsström samt förmåga till dödnätsstart och till ödrift,

inmatningspunkt: den punkt på elnätet där en elproducent, enligt avtal med ett nätföretag, matar in el från en produktionsanläggning,

intäktsram: de samlade intäkter som *en nätkoncessionshavare* högst får uppbära från nätverksamheten under en tillsynsperiod,

intäktsram: de samlade intäkter som *ett nätföretag* högst får uppbära från nätverksamheten under en tillsynsperiod,

konsument: en fysisk person som el överförs eller levereras till huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet,

laddningspunkt: ett gränssnitt där el kan överföras till ett elfordon i taget eller där batteriet på ett elfordon i taget kan bytas ut,

leveransavtal med fast löptid och pris: ett sådant avtal om leverans av el mellan en elleverantör och en elanvändare som garanterar oförändrade avtalsvillkor under avtalets löptid, men som kan innehålla en flexibel del inom ett fast pris, och där ändringar i den resulterande fakturan endast kan vara en följd av faktorer som inte bestäms av elleverantören,

leveranspunkt: en inmatnings- eller uttagspunkt,

lokalnät: ett ledningsnät som omfattas av en nätkoncession för område utan en lägsta tillåtna spänning,

nätföretag: den som bedriver nätverksamhet,

nätverksamhet: att med stöd av nätkoncession ställa en starkströmsledning till förfogande för överföring av el för någon annans räkning och vidta de åtgärder som behövs för överföringen,

regionnät: en ledning eller ett ledningsnät som inte ingår i ett transmissionsnät och som omfattas av en nätkoncession för linje eller av en nätkoncession för område med en lägsta tillåtna spänning,

små företag: företag som sysselsätter färre än 50 personer och vars omsättning eller balansomslutning inte överstiger 10 miljoner euro per år,

stödtjänst: en tjänst som behövs för driften av ett nätföretags elnät med undantag för hantering av överbelastning,

transmission: överföring av el för någon annans räkning genom ett transmissionsnät,

transmissionsnät: ett tekniskt och driftsmässigt sammanhängande ledningsnät som har en spänning om 220 kilovolt eller mer, sträcker sig över flera nätregioner i Sverige och länkar samman det nationella elnätet med elnät i andra länder,

transmissionsnätsföretag: ett nätföretag som innehar en ledning som ingår i ett transmissionsnät,

uttagspunkt: den punkt på ett elnät där en elanvändare, enligt avtal med ett nätföretag, tar ut el för förbrukning.

Tryck: Elanders Sverige AB, Vällingby 2025